

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40

v inozemstvu 60

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisni listi se ne vračajo; neuradna pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon 30, upravnštva 328.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inzerate) Sarajevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Cene inseratov:

Enostolpna petlinna vrsta mali oglasi po Din 150 in Din 200, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 250, veliki po Din 300 in 400, oglasi v uredniškem delu vrstica po Din 600.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredno ponedeljka in dneva po prazniku ob 4 uri zjutraj.

Poština plačana v polovini.

Razpeloženje v Sloveniji.

Ko smo objavili vest, da je poverjen volivni mandat P.-P. vladi, ljudje skoro niso hoteli verjeti. Od vseh strani so na uredništvo prihajala vprašanja, če je ta vest resnična. Povsod smo videli samo gnev in plamteče oči, ker ljudstvo, že navajeno krivic in nasilja, le ni moglo verjeti, da bi se mogel parlamentarizem tako očitno kršiti. Mnogim, ki niso mogli razumeti, kako je bilo mogoče v parlamentarni in ustavni monarhiji, kakršna bi morala biti naša država po dosedanjih ustavi, da so se večkrat izmaličevale ministrske odredbe, je postalo zdaj to jasno. So bile take osebe, ki so vladno delo ovirale in metale ministrom polna pod noge. Se-li spomnite, da je n. pr. vsak čas buknilo med železničarji kako opravičeno nezadovoljstvo radi kakih odredb, ki so bile proti volji in proti smislu ukaza železniškega ministra in jih je moral potem minister popravljati? Nekaj sličnega je bil zakon za vpokojence, katerega stilizacija je bila drugačna, kakor je bilo v intencijah vlade. Ko je hotela popraviti, je morala iti. Povsod so bili prikriti eksponenti P.-P. režima, ki jih ni mogla doseči roka pravice. Če so bili predloženi ukazi za take znane osebe, se niso podpisali, ker so temni in zakulisni elementi poročali, da se takim eksponentom dela krivica, da je to — nasilje vlade reda in zakonitosti.

Zdaj se tudi slednjim, ki tega niso vedeli in se jim začasa borbe proti zakulisnim temnim elementom to ni moglo povedati, odpirajo oči in razumevajo marsikaj, česar prej niso umeli. Zdaj pa tudi ni nobenega povoda, da bi tega ne povedali, ko je odločitev padla in ima volivni mandat P.-P. vlada in torej nihče ne more očitati, da je ožji blok zaigral radi kakih indiskrecij ali da je dal povod s kakim dejanjem, ki ne bi bil v skladu z zakoni. To bi se bilo ožjemu bloku tudi očitalo, ako bi bil dal kak povod za to. Pa ga ni dal. Tega mu sedaj nihče ne more očitati in vsakemu je sedaj jasno, da je bil parlamentarizem pogažen, ne da bi bila dala za to povod Davidovičeva vlada, ampak zgolj radi tega, ker je to hotela in zahtevala intrigantska klika ljudi, ki so se hoteli v svoji parlamentarni onemoglosti na protiparlamentaren način dokopati zopet do oblasti, oziroma ki so pričakovali osebnega dobička od obnovljenega P.-P. režima.

Slovensko ljudstvo, ki takih metod ni vajeno in ki se mu tak azijski način politike stoji, bo dalo na to odgovor pri volitvah. To bo odgovor politično zrelega, moralno poštenega in izobraženega ljudstva na nečuvno dejstvo, da vlada zdaj v državi SHS Lazica Marković, kralj vseh korupcionistov. Volitve pa ne bodo samo protest ogorčenja in gnjusa nad takimi razmerami, marveč bodo dale jasno in odločno izraza dejstvu, da slovenski narod zahteva temeljne izpremembe našega dosedanjega državnega življenja v smislu popolnega uveljavljanja ljudovlade, tako da bo v državi ljudska volja resnično suverena.

Lazica Marković bo vodil volitve. To se pravi, korupcija bo popolno svobodo, da potvori ljudsko voljo z najnesramnejšim podkupovanjem in krvavim nasiljem. Osebnostna svoboda, vse državljanske svobosčine, svoboda besede in združevanja, vse se bo uknilo. Oborožile se bodo najete tole, strahovalo prebivalstvo, zapiralo in ubijalo. Nad našo demovino se razgrnejo črni dnevi in slovenski narod se podvrže najhujšemu preganjanju. In vendar Lazica Marković ne bo zmagal. Zmagal ne bo denar, zmagalo ne bo orožje, zmagala bo ideja. Nihče ne bi bil mogel te ideje, ideje resničnega in dosledno izvedenega demokratizma, ne-prikrajšane vlade ljudstva in popolne enakopravnosti Slovencev tako utrditi kakor so jo utrdili dogodki, ki so se v naši državi odigrali zadnje mesece, ko so temne sile preprečevale delo parlamentarne, demokratične, poštene vlade, ko so se njena prizadevanja sabotala od onih, ki bi jih bili morali podpirati in ko se je storilo vse, da zmagajo nad ustavnostjo, poštenostjo in ljudsko večino zapravljalci državnega premo-

Volitve se vrše 8. februarja - zadnja seja narodne skupščine 10. t. m. - Otvoritev nove skupščine 7. marca 1925.

Belgrad, 8. nov. (Izv.) Včerajšnji sklep vlade, da se vrše volitve 15. februarja, poslednja seja skupščine pa 15. t. m. ni našel Pašičevega odobrenja. Danes se je na njegovem stanovanju vršil sestanek, ki sta mu med drugimi prisostvovala Ljuba Jovanović in Marko Trifković. Na tem sestanku je bilo z ozirom na nemogućnost da se volitve zavlečejo, sklenjeno, da se vrše volitve 8. februarja, poslednja seja pa 10. t. m. Po tem sestanku je Trifković odšel

na dvor in kralj je oba ukaza podpisal. Sklepišnje, s katerim so nameravali zavlečevati volitve, je končano.

Belgrad, 8. nov. (Izv.) Poslednja seja narodne skupščine se vrši po sklepu vlade v sodeljevanje. Na njej bodo prečitane kraljeve besede o otvoritvi novega zasedanja, takoj nato pa kraljev ukaz o razpustitvi parlamenta. Kakor smo že javili, se bodo vršile nove volitve v nedeljo, 8. februarja, nova skupščina pa se sestane 7. marca.

Politični položaj.

NEZAUPANJE INOZEMSTVA DO PP REZIMA — LAZA MARKOVIČ SEF VOLIVNE PROPAGANDE — NEZAUPANJE RADIKALOV DO SAMOSTOJNIH DEMOKRATOV — VPRAŠANJE HRSS — PRED NASILSTVI.

Belgrad, 8. nov. (Izv.) Med pristaši radikalov je opaziti znatno deprimiranost, ker uvidevajo, da je radikalna stranka, ki je bila najodločnejša borilnica proti absolutizmu Obrenovićev in za parlamentarizem in ustavnost v Srbiji, te svoje tradicije zapustila in se prelevila v najbolj reakcionarno stranko. S tem je seveda izgubila na svojem dosedanjem zaupanju in ugledu. Njeni uspehi so minimalni. Nasilja in razsipanje denarja ne bodo mogli nadomestiti moralne izgube. Veliko vznemirjenje je opaziti med trgovskimi in gospodarskimi krogi splošno, ker je inozemstvo sprejelo vesti o vrnitvi prejšnjega režima s skrajnim nezaupanjem in mestoma z najostrejšo kritiko. Vznemirjenje teh krogov je razumljivo, ker je jasno, da bo to največ vplivalo na vrednost denarja in na stabilizacijo gospodarskega življenja sploh. Z nezaupanjem v politične razmere gre roko v roki tudi nezaupanje v našo gospodarsko moč. Gotovo je tudi, da se bo to nezaupanje še bolj povečalo. Kajti dogodki, ki bodo nujno sledili po programu vlade narodne mržnje, bodo morali vplivati še bolj diskreditirajoče. Ker se radikali ne morejo več opirati na svoj program niti na svoje tradicije, temveč samo na surovo silo in na podkupovanje volivcev, še niso podvzeli nobenih korakov glede volivne organizacije razum tega, da je radi korupcije obtoženi bivši minister dr. Lazica Marković imenovan za voditelja propagande in agitacijske službe. To imenovanje je pač najbolj očitni dokaz, da v vodstvu radikalne stranke sami uvidevajo, da bodo morali voditi volitve ne na temelju svojega programa, ideologije in tradicije, marveč na temelju nasilja in korupcije. V istih razmerah se nahaja samostojna demokratska stranka, ki je toliko na slabšem, ker ji radikali zasedaj ne prepuščajo svobodnih rok niti v Sloveniji niti v Hrvatski. Slovenski radikali so protestirali proti temu, da bi morali sodelovati s samostojnimi demokrati v katerikoli obliki in so obenem radikalno stranko opozorili na Žerjavovo preteklost, na njegovo moč in na njegove metode. Raditega je med radikali in med samostojnimi demokrati že prišlo do prvih nasprotij. Gotovo je, da samostojni demokrati dosedaj še niso dobili svobodnih rok za Slovenijo in po sedanjem razpeloženju najbrž tudi ne bodo dobili, temveč bodo prisiljeni deliti oblast z radikali. Še ostrejši so spopadi med radikali in samostojnimi demokrati v Vojvodini. Radikali iz Vojvodine zahtevajo, da v Vojvodini preneha agitacija Pribečevićeve stranke, češ da tam ne obstoja. V kol-

kor bi mogla pridobiti, bi pridobila pristašev na škodo radikalov. Da bi radikali čimbolj mogli kontrolirati delo ministrov samostojne demokratske stranke, je bil na današnji seji ministrskega sveta izvoljen poseben odbor, katerega naloga je, da niti en ukaz ne sme biti predložen kralju naravnost od ministra, ampak vsak ukaz mora biti sprejet od odbora. Ta ukazni odbor je neka vrsta kontrole nad delovanjem samostojnodemokratskih ministrov. Na današnji seji pa je bilo sklenjeno, da se ima posebno glede policijskih in političnih uradnikov takoj nenaodoma vzpostaviti status quo, to se pravi stanje, kakršno je bilo pred prihodom vlade zakonitosti in reda v državni upravi. Govorili so tudi o razpustitvi HRSS. Samostojni demokrati so zahtevali, da se Radičeva stranka takoj razpusti. Vendar je ta njihov predlog bil za sedaj odklonjen. Sklenilo se je, da se bo glavni boj vršil proti nasprotnikom na shodih in se bo skušalo vse shode nasprotnikov razbiti in tako zbegati pristaše nasprotnih strank. Kakor se zdi, se bo prva volivna kri prelila v Mokrinju. Včeraj je namreč zemljoradniška stranka sklicala v Mokrinje shod, na katerem bo govoril Vujić. Doznanlo se je, da se pripravljata Srnao in Pribečevićeva Orjana, da ta shod razbijeta in da izzoveta krvave dogodke iz znane Pašič-Pribečevićeve ere. Zato je predsednik Srnao Pantović poslal svoj avtomobil, sam se je pa z nekaterimi člani Srnao odpeljal v Mokrinje. Proti zemljoradniškom bodo radikali vodili najogorčenejši boj in o tem podajajo odkrite izjave. Vlada in današnji seji sklenila, da takoj likvidira vse pokrajinske uprave, v kolikor likvidacije še niso izvršene. Iz vseh teh sklepov se jasno vidi, kak režim bo zavladal in kakšno nasilje bo vladalo tri mesece.

Volivna akcija Davidovičeve demokratske stranke.

Belgrad, 8. nov. (Izv.) Davidovičevi demokrati so pričeli z veliko agitacijo. Demokratska omladina v Belgradu bo imela jutri predpoldne javen shod, na katerem bodo razpravljali o političnem položaju in se bo protestiralo proti neparlamentarni rešitvi sedanje krize. Ob tej priliki se je izdal sledeči proglas: »Draga naša domovina preživlja usodopolne trenutke. Demokratska stranka, nositeljica ideje sporazuma in voditeljica politike hitrega in energičnega ozdravljenja naših zamotanosti in motnih notranjih razmer, mora sprejeti na svoja ramena boj proti korumpirani in reakcionarni kliki, ki je navalila na temeljne ljudske pravice in preti, da kompromitira največje politične pridobitve našega ljudstva. Vsi, ki so proti gaženju ustavnosti in parlamentarizmu in za boj proti korupciji, vsi naj pridejo na shod! To je prvi protestni shod v Belgradu proti rešitvi krize in njemu bodo sledili shodi po celi državi, ki jih bodo demokrati sklicali. Z velikim zanimanjem pričakuje akcija demokratske stranke po Srbiji in mislijo, da bo uspešna.

Odkar je ljudstvo zvedelo za možat Davidovičev odgovor na Pašičev poziv, da vstopi v njegovo vladno, je demokratski klub dobil mnogo brzogovornih čestitk iz vseh krajev ne samo od demokratskih volivcev in demokratskih organizacij, temveč tudi od pristašev ostalih strank.

Ukaz o novih velikih županih podpisan.

Belgrad, 8. nov. (Izv.) Podpisan je ukaz o imenovanju novih velikih županov, med drugim za Ljubljano in Maribor. Teodor Šporn in dr. Vodopivec sta upokojena.

RADIĆ SE NI ZAPUSTVIL NAŠE DRŽAVE.

Zagreb, 8. nov. (Izv.) Vaš dopisnik je izvedel iz povsem zanesljivega vira, da je Stjepan Radić še vedno na ozemlju naše države. Nocoj po 5. uri se je vršila seja ožjega predsedstva HRSS pod predsedstvom g. Radića. Razpravljali so o volivni kampanji.

VOLIVNA TAKTIKA HRSS.

Zagreb, 8. nov. (Izv.) Vaš dopisnik se je danes delj časa pogovarjal s tajnikom HRSS posl. dr. Krnjevićem o nastopu HRSS pri volitvah.

Na vprašanje: »Ali bo federalistični blok nastopil skupno pri volitvah,« je dr. Krnjević odgovoril: »O tem bi moral biti napravljen poseben sklep med HRSS, SLS in JMO. Federalistični blok o tem še ni niti razpravljaj. Če bo prišlo do takega sporazuma, ne vem. Eno je pa gotovo, da HRSS ne bo nikjer nastopila proti svojim zaveznikom iz federalističnega bloka.«

»Ali mislite, da bi bilo potrebno, da blok nastopi z enotno listo?«

»HRSS je na tem, da dobi ljudstvo zastopstvo, ki bo pravi tolmač njegovega mišljenja. S tega vidika bo vodstvo prelozilo vsak predlog, ki mu pride za skupni nastop pri volitvah.«

»Namerava li HRSS povsod postaviti svoje liste?«

»Če ne pride do kakšnega predhodnega sporazuma, je gotovo, da bo HRSS postavila svoje liste povsod, kjer ima pristaše svojega socialnega in republikanskega programa.«

»Ali boste nastopili s skupnimi volivnimi parolami z vsemi strankami širšega bloka?«

»Nastopili bomo s skupnimi parolami. To se že vidi iz proglasa, ki so ga izdali zastopniki strank širšega bloka.«

Položaj v Italiji.

Rim, 8. nov. (Izv.) Javnost z napačnostjo pričakuje sklepov na današnjem sestanku glavnih odborov kombatentskega in invalidskega združenja. Zmernejši fašistovski krogi in prijatelji fašizma si veliko prizadevajo, da ne bi došlo do preloma med fašisti in patriotičnimi društvi. Fašistovski tisk proglašuje sedanjo novo ofenzivo proti režimu kot protidržavno in protinacionalno. Carrarska pokrajinska fašistovska zveza je poslanka Viola in Ponzia izključila iz stranke. V opoziciji so dvigajo glasovi, da naj položaj reši krona.

SEJA MINISTRskega SVETA.

Rim, 8. nov. (Izv.) Včeraj se je vršil ministrski svet; vojni minister radi lahke obolenosti ni bil navzoč. Sklenili so, da predloži vlada parlamentu akonski načrt, s katerim se poostre določbe glede poškodb z orožjem in glede prestopkov o nošnji orožja. Dalje je ministrski svet odobril zakonski odlok, s katerim se razširijo na nove pokrajine določbe o starostni preskrbi občinskih nameščencev.

POSVETOVANJA OPOZICIJE.

Rim, 8. nov. (Izv.) Včeraj se je sešel vodilni odbor opozicije, da se posvetuje o sestavi manifesta o priliki otvoritve parlamenta. Posvetovanja se nadaljujejo. Plenarni sestanek opozicije se vrši dne 11. t. m. istočasno s sestankom večine.

SESTANEK POPOLARSKE PARLAMENTARNE SKUPINE.

Rim, 8. nov. (Izv.) Na včerajšnjem sestanku popularske parlamentarne skupine

Je poročal o položaju in dosedanem delu skupine posl. Gronski. Naglašal je, da se bliža fašizem popolni izolaciji. Kar pa tiče parlamenta, je vlada sama izjavila, da ne spoštuje niti sedanje zbornice in da bo ostala na svojem mestu, četudi bi zbornica glasovala proti njej. V debati so vsi govorniki naglašali, da mora popolarska skupina ostati v neizprosnih opoziciji proti vladi in da poslanci ne smejo iti v parlament. Dalje se je naglašalo v razpravi, da morata popolarska parlamentarna skupina in stranka ohraniti svojo fiziognomijo in značaj, nakar sta dala Gronski in De Gasperi zagotovilo, da velja opozicijski blok le začasno in ne veže za bodočnost. Skupina je poročila in dosedanje delo svojih zastopnikov v opozicijskem odboru soglasno odobrila in jim potrdila mandat tudi nadalje.

ENOURNI ŠTRAJK V MILANU.

Milan, 8. nov. (Izv.) Za včeraj napovedani enourni štrajk kovinarjev v Milanu in okolici se je izvršil v celnem obsegu brez incidentov. Delodajalci so izdali na delavstvo manifest, s katerim ga pozivajo, naj bo razsodno in prizna pogodbo, ki mu prinaša razna izboljšanja. Kar tiče mezd, pravi manifest, da se bodo pravice delavstva priznale.

ZVIŠANJE GLAVNICE »BANKE COMMERCIALE«.

Rim, 8. nov. (Izvirno.) Upravni svet »Banka commerciale« je sklenil zvišati glavnicu od 400 na 500 milijonov lir.

ZELEZNIŠKI ŠTRAJK V AVSTRIJI.

Graz, 8. nov. (Izv.) Zelezničarski štrajk na avstrijskih železnicah je popoln. Živila so pripeljali na določene naslove. Za dovoz mleka je poskrbljeno. Privatne avtomobilske družbe organizirajo promet do nemške meje za prevoz pošte.

DUNAJSKI VELESEJ.

Dunaj, 8. novembra. (Izv.) Spomladanski veliki semenj se bo vršil v dneh od 8. do 14. marca 1925.

NOVA ANGLEŠKA VLADA ZAPRISEŽENA.

London, 8. novembra. (Izv. Danes je bila v Buckingham-palači zaprisežena nova vlada.

LABOURJEVCI PROTI KOMUNISTOM.

London, 8. novembra. (Izv.) Bivši minister delavske stranke Clynes je izjavil pri nekem banketu, da je Delavska stranka največji nasprotnik komunizma, še večji kot so konservativci.

NEMŠKE DAJATVE V NARAVI.

Pariz, 8. novembra. (Izv. Danes se je sestala mešana nemško-zavezniška komisija, ki bo določila za Nemčijo dajatve v naravi, kakor je to določeno v Dawesovem načrtu.

NEMIRI V BARCELONI.

Barcelona, 8. nov. (Izv.) Policija je zaprla več oseb, pri katerih je našla bombe. V pouličnem boju je bilo ranjenih več oseb.

Danes dopoldne

»Dinarski dan«

JUGOSLOVENSKE MATICE ZA NEODREŠENE BRATE IN SESTRE.

Dr. Joža Glonar:

Kriza vojvodinskih mest.

V zadnji številki »Letopisa Matice Srpske«, ki je pred vsem glasilo vojvodinskih Srbov, kar se vidi že na množici člankov, ki so v njem posvečene problemom Vojvodine, je M. Balugđić napisal zanimiv članek o akutni krizi, v katero so prišla vojvodinska mesta. Zadel je namreč nova in popolnoma nepričakovana faza njihovega zgodovinskega razvoja. Spremembe, ki so nastopile po končani svetovni vojski, so do dna prevrle red, v katerem so se vojvodinska mesta dotlej razvijala, in kriza, v katero so vsled tega prišla, postaja od dne do dne bolj težka in akutna.

Vojvodinska mesta so nastala ali iz predmestij (faubourgov) trdnjav ali pa iz vojaških naselbin. Da bi se njih razvoj pospešil, so svoje dni dobivala razne privilegije, imela so precej široko samoupravo in bila podrejena ali naravnost vladarju ali pa neposredno ministru za notranje zadeve (od srede XIX. stoletja naprej). Posebne privilegije so dobila mesta za razne usluge in denarno pomoč v XVIII. stoletju od cesarice Marije Terezije, ki je v težkih razmerah zasedla prestol. Mesta so dobila naslove »slobodnih in kraljevskih mest« in s tem iste privilegije, kakor jih je imelo plemstvo, iste privilegije pa so dobili tudi meščani. Razen tega so dobila mesta velike komplekse zemlje in posebne predprave: za točenje pijače, sekanje mesa, žganja, alkohola, stojnine na trgih in sejmi, ribolov, naklado od židov itd.

Ker so imela ta mesta samoupravo in velike dohodke, so se naglo razvijala; prtok deželnega in vaškega prebivalstva je postajal vedno večji, mesta so naglo rasla številčno, materialno in kulturno. Skoro vsa mesta so imela vojaške garnizije, rednje in strokovne šole in razne urade. Ugodne železniške zveze z bližnjimi in daljnjimi kraji so pospeševale prtok tujcev. Določena, premišljena in sistematična politika, da se mesta gospodarsko čim najbolj okrepijo, pa se je začela šele v drugi polovici XIX. stoletja. S to politiko so postala mesta gospodarska in prosvetna središča svoje okolice; vsi zakoni, ki so se ustvarili, so šli za tem, da mesta gospodarsko čim bolj okrepijo in povzdignejo število njih prebivalcev.

Vsporedno s tem napredkom pa je šla tudi njih mažarizacija. Kako daleč je napredovala, se najbolj vidi na redkem številu Srbov po onih mestih, po katerih so bili Srbi v XVIII. stoletju še edini prebivalci. Prtok Srbov v ta mesta je stalno nazadoval, v razmeri z drugimi narodi tudi relativno; drugi narodi, n. pr. Nemci, Bunjevci in Slovaki pa so kmalu zapadli mažarizaciji. Temu so mnogi pripomogli tudi Židje, ki so se po vrsti pomazaričili, ki pa so še do polovice XIX. stoletja med seboj in v rodbini govorili samo nemško.

Osvobojenje je ta razvoj ne samo ustavi-

lo, nadaljna funkcija mest kot socialno kulturnih faktorjev je postala naravnost problem. Na eni strani zaradi tega, ker so se njih dohodki zmanjšali, na drugi pa zaradi zvišanih izdatkov. Deset vojvodinskih mest ima okoli 102.000 kvadratnih juter zemlje, katere vrednost se je cenila l. 1919. na 324.000.000 Din, l. 1923. pa na 684.000.000. L. 1919. je bilo letnih dohodkov od te zemlje 6.000.000, l. 1923. pa 32.000.000. Z agrarno reformo so mesta izgubila zemlje v vrednosti 253.000.000 Din in s skupnim letnim dohodkom 37.000.000. Razen tega so bili mestom odvzeti tudi drugi viri dohodkov, tako: privilegiji, železnice, zgradbe in nepremičnine, ki so predstavljale vrednost nad 31.000.000 Din in nosile letnega dohodka 15.000.000. V celoti so mesta plačala v dobi od l. 1919 do l. 1923. javnih davkov 48.000.000 Din. Razen tega pa morajo mesta po zakonu nositi tudi stroške za druge javne posle, kakor n. pr.: voditev državnih matrik za rojstva, poroke in smrti, skrb za sirote, policijo, vojsko, šolske in zdravstvene potrebe in pobiranje davkov. Za vse te potrebe so vojvodinska mesta v dobi od l. 1919—23. izdala 45.000.000 Din. Po zakonih, ki v Vojvodini še danes veljajo, bi morala mesta kot odškodnino za te posle dobiti od države 4.000.000 Din sedanjih vrednosti, proračun pa izkazuje za vsa mesta na tem naslovu samo pomoč v znesku 282.000 Din.

Razen zgoraj navedenih dohodkov so mesta dobivala druge dohodke še iz občinskih doklad, kakor iz občinske doklade in iz raznih taks, n. pr. trošarine, dohodarine, cestnine itd. Z razvojem raznih mest so rastle tudi njih potrebe, tako da dohodki iz zemlje, nepremičnin in taks zanje niso zadoščali. Zato so se morali občinski davki in doklade zvišati. Tako so se od predvojnih 39 odst. zvišale doklade v Subotici v l. 1923. na 246 odst., v Senti pa od 34,5 odst. v letu 1910. na 350 odst. v letu 1923.

Iz vsega tega se vidi, da so vojvodinska mesta zašla v težko krizo in da je njih daljnji notranji razvoj težaven problem naše notranje politike. Kot tvorba fevdalnih razmer in faktorjev, ki so jih favorizirali, so imela vojvodinska mesta razne privilegije in predprave; po osvobojenju so postala ta mesta del države, ki kot demokratska država takih privilegijev ne pozna in tudi ne more poznati. Na drugi strani pa bi se ne smelo dopustiti, da bi vojvodinska mesta nazadovala ali propadala, ker vršijo v Vojvodini ne samo zelo važno socialnokulturno, ampak tudi nacionalno nalogo. Problem, pred katerega je neizogibni zgodovinski razvoj postavil vojvodinska mesta in ki je še danes nerešen, je eden najtežjih, najvažnejših notranjih problemov naše države; od načina, kako se bo rešil, ni odvisna samo bodočnost posameznih vojvodinskih mest, ampak sploh bodočnost cele Vojvodine.

Poravnajte naročnino!

Ali — že — veste?

Ako imate lepo sliko ali risbo in jo želite porabiti kot reklamo za Vaše podjetje, informirajte se prej v JUGOSLOVANSKI TISKARNI v Ljubljani; omenjena tiskarna vam razmnoži vsakovrstne ilustracije v poljubni nakladi in po zmernih cenah, ne da bi bilo treba naročati klisheje.

Ivan Baloh:

Mlini na veter v Küzlahöly.

Satira.

Lajoš in Mica sta bila v nedeljo oklicana enkrat za trikrat. Mica se je zgleдалa v Lajoša oziroma v njegove velike črne brke in njegove lepe, globoke oči. Lajoš pa v Mico oziroma njeno veliko doto. Pa se je mudilo, ker je imel Lajoš samo par tednov dopusta in se je bal, da bi mu kdo drugi ne vzel Mice oziroma njene dote. Mica se je pa bala, da bi bil Lajoš poklican na fronto in bi ona prišla ob svojega fanta.

Ko se je po vasi zvedelo, da je stvar resna, da bo Lajoš res odvedel iz vasi najbogatejšo nevesto, je po vasi završalo med domačimi fanti. Da vzame tujca, ki ga popreje nikoli ni videla, da niti njegovega jezika ne zna, da zaničuje, prezira vse domačine — to je bil dolg pogovor vseh, ki niso šli spat še pred polnočjo.

Nekaj bo treba ukreniti — to je bila splošna sodba vseh, ali naj Lajoš plača pošteno fantovščino, ali pa naj bogata Mica ostane doma.

Nekoga jutra je dobila najnovejša nevesta nenadno pismo, podpisano v imenu vseh fantov domačinov, da mora Lajoš plačati 300 kron odkupnine, predno popelje Mico na Mažarsko, ako ne, bo stopil pred oltar kot ženin z brkami samo na — eni strani.

Ko je Mica prejela to pismo, so bile tiste ure njena prva kaplja bridkosti v kupi prve ljubezni. Vedela je, da bodo

fantje neizprosnji, vedela je, da Lajoš nima denarja pri sebi, in strašna misel ji je stopila pred oči, kaj, če bi Lajoš res izgubil polovico brk in bi ona stala pred oltarjem — s takim ženinom. Zato je nevesta Mica modro ukrenila: Povedala je pač ženinu, kakšna je tukajšnja navada in da bo v njegovem imenu sama založila, kar fantje zahtevajo. To je bila prva bridka ura v ljubezenskem življenju Mice in Lajoša.

Mica je poslala fantom ne 300, ampak 350 kron s poročilom, da bi ženin kot graščak dal tudi petsto kron, če bi fantje to zahtevali.

To je pa tudi fantom vzelo vse besede oponašanja in nagajivosti, da so vsi rekli soglasno: Škoda, da smo ga tako malo cenili in da nismo več zahtevali. Graščaka nimamo vsak dan v vasi.

In Mica in Lajoš sta imela mir pred domačimi fanti. Poroka se je izvršila, kot še nikdar nobena v vasi. Vsi piščanci skoro do zadnjega petelina so morali dati svoje življenje kot novoporočni dar mladi nevesti.

Lajoš je povabil svoje predstojnike na večerjo, in vsi so se radi odzvali povabilu, ker je bilo ravno takrat veliko pomanjkanje mesa. Samo ob sebi se razume, da je bil ples. Domači godec Krevljač je to pot moral stopiti nekoliko v ozadje. Užaljen je bil: že na več ko 100 ženitovanjskih svatbah je pritiskal svoj meh, a ravno na najbogatejši svatbi so njega kot najboljšega glasbenika v fari in najbolj vztrajnega do zadnje jedi nekako odklonili, ker sta imela dva cigana gosli in flavto eden, zato je tolikanj za-

služen moral to pot v neprosto voljen pokoj.

To je starega Krevljača silno bolelo. Tolažilo ga je samo to, da mu je nevesta kljub temu, da imajo cigani prednost, obljubila dvojno plačilo in še polno torbo krah in potic. Ampak tudi tisti večer je pokazal godec vso svojo zmožnost. Ko so se ciganski goslati odpravili na svoje delo v kuhinjo, tedaj je pa on vzel v roke svoj meh in zapel eno po mažarski. Vse, kar je bral, na železničnih vagonih in kar je slišal iz ust vojakov, je zbral skupaj in zapel tako-le:

O nemdohany, nemdohany zoknak,
gyslahary, embernek,
o nembaratum, o nembaratum,
o nembaratum — figufak.

Ko je ženin Lajoš slišal te besede, se je naglas zakrohotal in vrgel godcu pet gorkih krofov v obraz za plačilo in ga vprašal, kaj je pel. Godec je pa kratko odgovoril, da vé samo to, da se pravi gyslahary po naše — osel.

Na to je ukazal Lajoš zaigrati čardaš, ko so zopet prišli cigani. Ženin je zagrabil nevesto, da se je tresla vsa sobana, ko sta plesala. Seveda Mica in čardaš se še nista nikoli poznala — zato je Lajoš držal in lovil svojo nevesto, kolikor je mogel. Mica je parkrat pošteno zavriskala. Mali njen bratec, ki je obiral purmanovo bedro, je naglas zaklical: danes pa še Mica vriska, tega pa ni vedel mali Rudi, da je Mica le takrat zavriskala, kadar ji je močni Lajoš stopil na — kurje oko. Slučaj je hotel, da je izgubil Lajoš ravnotežje in seveda tudi njegova neve-

Angleška vlada in Francija.

Na Angleškem se je včeraj objavila lista novega kabineta. Baldwin je seveda premier in leader konservativne stranke v spodnji zbornici, dočim Curzon, bivši minister za zunanje zadeve in eden najizrazitejših torijev, topot ni prevzel nobenega resora, ampak bo samo kot »lordprezident tajnega sveta« voditelj stranke v zgornji zbornici. Vnanje zadeve je dobil na splošno zaupenje Austen Chamberlain, ki je strokovnjak za finance, v zunanjepolitičnih vprašanjih pa dozda ni igral nobene vloge. Pravijo pa, da je jako zmeren tori, od katerega ni pričakovati najizrazitejših ali militarističnih smernic. Odločen nasprotnik reakcije je tudi voditelj notranjih zadev Hicks, ki napoveduje celo socialne reforme, kar za konservativno stranko ne bi bilo nič novega, ker je svoječase, zlasti za časa Beaconsfielda, naravnost inavguriral napredno socialnopolitično zakonodajo. Danes so seveda razmere v Angliji v toliko spremenjene, da konservativna stranka ne predstavlja toliko patriarhalnih in blagorodnih lordov, ki imajo svoje dobre in trdne moralne tradicije, kolikor velik del veleindustrijskega kapitala. Zato socialnoreformna prizadevanja vlade bržčas ne bodo imela prevlekega efekta, zlasti če pomislimo, da se bodo delavske mase po vsej priliki socialno še bolj izradikalizirale.

Na vprašanje, v kakšni smeri se bo razvila vnanja politika konservativnega kabineta, čaka Evropa za enkrat še odgovora. Splošno se sodi, da ostane vse bistveno pri starem, toda vest, da novi kabinet ne namerava ratificirati ženevskega protokola, je jako vznemirljiva.

Kakor je bilo pričakovati, je izid volitev v Angliji dal signal za akcijo desničarskih elementov proti Herriotovi vladi. Njihovi listi strašijo Francoze, da bodo prijateljski odnosi med Francijo in Anglijo zelo trpeli, ako bo stal angleškemu konservativnemu kabinetu nasproti francoski radikalni. Opozarjajo na to, da trgovinska pogajanja med Francijo in Nemčijo, s katerimi so v zvezi prizadevanja francoske in nemške težke industrije za osnutjem skupnega kartela, angleško konservativno vlado vznemirjajo, neglede na to, da se konservativcem ne more dopasti zblizanje, ki se je te dni izvršilo med Francijo in sovjetsko Rusijo. Ta agitacija, ki v dejanskih razmerah ni utemeljena, kolikor se tiče odnosov med Francijo in Anglijo, ki se niso čisto nič poslabšali, ne bi imela uspeha, ako bi se Herriot ne dal od svojih zaveznikov socialistov brez potrebe potiskati na levo v smislu kulturnega programa. Desnica sicer ni bogve kako religiozna, toda napovedani kulturni boj zoper katoliško cerkev globoko vznemirja ogromno večino francoskega ljudstva, ki ne mara notranjega boja, preganjanja in šikan zaradi verskega prepričanja. Desnica pa ima zoper Herriota v rokah dober agitacijski material tudi v obstoječih gospodarskih neprilikah Francije, slabi valuti, draginji in brezposelnosti.

Desničarski elementi so dobili podbudo tudi po izidu ameriških predsedniških volitev. Zmaga Coolidgea pomeni zmago velike finance in industrije, ki združuje visoko carinsko politiko, stremi za koncentriranjem vseh ameriških železniških družb in izvolitev kandidata republikanske stranke pozdravlja posebno zaradi tega, ker se ji zdaj ni bati socialnopolitičnih postav zoper truste in ker se ji bo zdaj najbrže tudi posrečilo znižati delavske plače na

sta; ampak Lajoša so držali pokonci njegovi težki, visoki čevlji, Mico so pa zapustile njene visoke pete in jo vrgle sredi sobe na tla. Kar obsedela je — in njen poročni venec je izginil raz glavo. Hitro ga je pobrala — in vsi so šli nazaj na lice mesta — za zopet bogato obloženo mizo.

Pojedina je minula in Lajoš je silil, naj gre do hitro na njegov dom, ker ima le kratek dopust. Vsi domači so bili s tem zadovoljni. Ker je pa ženin imel le sam drobiž, je mladi nevesti njena mati prav rada dala poleg lepe dote še par sto kron za dolgo pot v Küzlahöly.

Minulo je par dni.

Od ostankov občeti je živela cela vas in najbolj je bil vesel godec, ker je godel, jedel in pil še tri dni po poroki.

Prišlo je pismo od mlade graščakinje Mice, bilo je dolgo: kako je bilo lepo, a dolgo potovanje, kako ljubezniv je bil Lajoš, da ga ima sedaj še bolj rada, kot poprej, da sta srečno prišla do graščine, da je tako velika kot pet farnih cerkva, da so krasne sobane, veliki hlevi, vinogradi, ribnik, posebno pa novi mlini na veter. Čudno se ji je le zdelo, da so vse sobe prazne, je le nekaj stare ropotije in da mlina nič ne delajo. Pa jo je Lajoš potolažil, da pride v kratkem času nova moderna oprava za vse sobe iz mesta in čisto novi stroji iz Prage za mline na veter. Mica je verjela. Še več, pisala je domov, naj doma vse prodajo, pa naj pridejo gori na Mažarsko v grad, kjer je za vse dovolj prostora in bo kmalu živeža, sadja in vina, da ga bodo še prodali. Mica je pisala: Kaj boste v tisti slavnati beratiji! Ne bo treba nič delati, samo spre-

nivo evropskih, tako da bo mogla ameriška industrija uspešno konkurirati z evropsko na svetovnem trgu. Da pa tudi velekapitalistična drevesa ne zrastejo v nebesa, za to utegne poskrbeti močna opozicija, ki jo imajo republikanci tako v novo izvoljeni reprezentanci zbornici kakor v dopolnjenem senatu, kjer le malo manjka, da niso sploh v manjšini. Na vsak način je za prihodnost tolažilno znamenje, da je Amerika prvič dobila radikalno socialno-levičarsko stranko pod La Follettom, ki je jako energična osebnost.

**Jano in glasno zahtevajmo
Mir in čokolado!**

Politične vesti.

+ Protidržavna prosvetna politika. O prosvetni politiki dr. Korošec piše — po »Narodu« — belgrajska »Samouprava«, da je bila »usmerjena v protidržavnem duhu in da ni odgovarjala načelom ustave.« Po navadi je na svetu tako, da mora odgovarjati prosvetna politika načelom pedagogike in ne načelom in smernicam politike in željam raznih političnih strank. Dr. Korošec je vodil prosvetno politiko tako, da se otroci v šoli najprej nekaj nauče in da pride v šolo nekaj reda. Nasilja pa tudi v šoli ne sme biti. G. Svetozar Pribičević je mogoče drugih misli. On misli mogoče, da je treba v šolo uvesti stare germanske in mažarske nasilne metode. Kam je to nasilje pripeljalo Avstrijo in Mažarsko L. 1918., se še vsi spominjamo. Ali hoče nova vlada slediti Avstriji in Mažarski? Korošec je upošteval vzgojno načela slavni pedagogov Pestalozzija in Komenskega — čegava načela bo upošteval Pribičević? Jih sploh pozna?

Beleške.

Program nove vlade. »Slov. narod« poroča po belgrajski »Samoupravi« o programu nove vlade med drugim tudi sledečo točko: »Državni red in uporaba zakona. Vsi državljani morajo si biti notranje prepričani, da nad njihovimi javnimi in privatnimi pravicami bde organi državne oblasti, oboroženi s silo zakona in s fizično silo države.«

Se ena točka programa P. P. režima: O državnih financah pravi program nove vlade: »Glede državnih financ, od katerih je odvisen državni kredit v inozemstvu, je prva skrb finančnega ministra v sporazumu s pridobitnimi krogi, da ugotovi pravo, stvarno finančno stanje.« Mi smo »pravo, stvarno finančno stanje že zdavnaj ugotovili in z nami vred tudi vsi »privredni krugovi«: Slovenija plačuje in plačuje in nič ne dobi, Belgrad pa jemlje in jemlje, pa nič ne da.

Se ena točka programa P. P. vlade. »Sporazum med Hrvati in Slovenci. Nova vlada nadaljuje z vsemi silami svoje delo v tej smeri, da se izvrši pravi sporazum.« To se pravi z drugimi besedami: Vsi državljani smo enakopravni. Kar hočejo Srbi, moramo želeči tudi mi Hrvati in Slovenci. Če žele n. pr. Srbi centralizem, ga moramo želeči in hoteti vsled enakopravnosti tudi mi Hrvati in Slovenci. Če bi pa mi želeli kaj drugega, je to že kršenje ustave, kršenje enakopravnosti in kršenje narodnega in državnega edinstva. Da bi pa morali želeči in hoteti tudi Srbi včasih kaj takega, kar

žele Hrvati in Slovenci — jok, brate, to nije više sporazum!

Vzdih g. ministra Žerjave. G. minister dr. Žerjav bere časopise: Za Kulidža 18 milijonov glasov! Uboli! 18 milijonov! Jaz jih bom pa dobil komaj šestnajst in devet! Šestnajst na Kranjskem, devet na Štajerskem. Šestnajst in devet, to je samo 25! Maseltofi!

Demokratje na železnici. Ko so demokratje na železnici zvedeli, da je minister Sušnik nehal biti minister, so zapeli: »Jetzt fahr' mr' wieder Eisenbahn — Hurrah; juch he — Um dreissig Pfennige!«

Da se ne pozabi.

Toliko ogabnosti proti vsemu, kar je katoličanu svetega, ni zlepa znesel na en kup kak slovenski list, kakor jih znaša »Slovenski Narod« pod ukradenim naslovom »Morda ne veš«. Obžalujemo slovensko inteligenco, (če se stalne bralce takih svinjarij — upamo, da izraz ni pretrd — še more imenovati inteligenco) da se drzne njen list servirati ji na enem kupu toliko laži in zavijanj, s katerimi hoče oblatiti zaupanje do Cerkve. Našim bralcem hočemo pokazati za tiste slučaje, ko bo zagrizenost »Slovenskega Naroda« točila kake spokorne solze, češ da niso bili nikoli proti veri, kako taji ta list naravnost verske resnice.

Tako-le piše v številki dne 9. nov. t. l.: »Morda ne veš, da se cerkvena gospoda v skrbi za svoje blagostanje, ki je uživa na račun ljudskih žuljev, brez produktivnega dela, ne boji nobene reči tako kakor resnice. Zato prepoveduje vernikom pod smrtnim grehom in večnim pogubljenjem čitanje knjig in časopisov, ki skušajo ljudi prepričati, da so vse legende o hudiču in peklu samo izmišljeno in duhovito prikrojeno sredstvo za pobijanje resnice.«

Za katoliškega kristjana so resnice o hudobnih duhovih o vicah in peklu dogma. Komur niso prav in jih ne veruje, ni več pravoveren kristjan. Res ne vemo, čemu potem še slepomišljijo ti ljudje z besedo krščanstvo!

Dalje piše: »Morda ne veš, da je sebična in moralno do skrajnosti po-

kvarjena cerkvena hierarhija spasila Kristusove nauke tako, da množi svoje imetje celo s tako profanacijo verskega čuta, kakor je n. pr. kupčevanje z odpadki. Menihi so prodajali in prodajajo ponekod še dandanes odpustke po »stalnih cenah« tudi za bodočnost t. j. za grehe, ki jih je dotični spokornec šele hotel storiti.«

Pisce te trparije, če to sam verjame, je res tako neumen, da bi tudi odpustke kupoval, in bralce, ki take budalosti stalno požirajo, bi lahko res vsak ministrant prodal za odpustke! — Da bi šel kdo gledat v katekizem, kaj je tam zapisano o tem predmetu analfabetu »Slov. Naroda« se ne pride na misel.

In: »Morda ne veš, da je v katoliški Cerkvi vse polno obredov, predpisov in določb, za katere niso vedeli ne Kristus ne njegovi apostoli«. Med te naštevajo verske resnice: o poslednjem olju, vicah, češčenju Matere božje, o odpustkih, o brezmadežnem spočetju Marijinem.

Za končni ocvirek poda svojim vernim ovčicam, ki take stvari s posebno slastjo bere, nekaj iztrganih citatov iz cerkvenih očetov, da bi tudi pri »pobožnem« ženskem spolu vero omajal. Seveda ne navaja točno, kje je te citate bral, ker bi moral sicer navesti mesto spisov cerkvenih očetov najnižkotnejše šundbrošure.

Samo nekatere cvetke smo podali iz »Slovenskega Naroda«. Bodite pa prepričani, da bo ta poštenjakovič ob prvi priliki spet pisal, da ni proti veri, da vero spoštuje, in bo tajil, da bi bil kdaj proti kaki verski resnici. Spomnili smo na te stvari, da se ne pozabi, kadar bo spet gad skri-val svoje noge.

Dnevne novice.

— Poslanec SLS se pozivljajo, da takoj danes odpotujejo v Belgrad, da bodo navzoči pri seji narodne skupščine, ki bo v pondeljek ob 10. uri dopoldne.

— Umrl je včeraj g. Skulj Franc, župnik v Topli Rebr pri Kočevju. Pokojnik je bil rojen 23. julija 1875 v Velikih Laščah, v mašnika je bil posvečen 14. julija 1902. Svetila mu večna luč!

Korupcija na pohodu.

hajali se bomo, posebno, ker bo moral Lajoš iti kmalu nazaj k vojakom. Vse je Mica verjela, le stari Lajoš je ni mogel videti. Parkrat je po mažarsko zaklel in se skril v svojo sobo. Mica in Lajoš pa sta stanovala v sobici Lajošove umrle tete.

Ko je prišlo pismo v rojstvo vas mlade neveste, se je matere njene polotil košček prevzetnosti; povedala je to svojim otrokom: Otroci, vsi bomo šli za Mico, v gradu bomo stanovali in jaz bom graščakinja.

V nedeljo je že bilo oklicano, da se vrši prodaja na št. — in da se bo vse prodalo do zadnjega repa iz hleva in zadnje žlice iz miznice.

Prodaja je dobro uspela in nabralo se je veliko tisočakov. Le stare žene so z glavo zmajevale in godec Mažaru ni verjel.

Vse so prodali, le nekaj obleke so vzeli seboj. Saj bo treba tam vse na novo kupiti, ker bodo v gradu živeli. Poslovili so se in odšli. Po dolgi vožnji so srečno prišli v Kuzlahöly. Mica jih je prijazno sprejela, še bolj pa Lajoš. Stari »graščak« Lajoš je še bolj klet in se skril. Nekako čudno so gledali stara vdova in mladi otroci to sicer veliko stavbo, a vse je bilo tiho, mlini niso šli in nobenega človeka ni bilo. Pa jih je potolažila Mica in še bolj Lajoš, da bo v kratkem vse bolje in vse preslikano. Spravila sta jih v sosedno sobo, dala nekaj slame in odeje, jedli in pekli so pa krompir in koruzo, kar je še ostalo na vrtu in na njivi.

Tedaj je dobil Lajoš nenaden poziv, da mu je dopust potekel in da mora na fronto. Žalost se je polastila vseh, ampak

postava je postava. Lajoš je izročil vse premoženje Mici, izprosil si več kot polovico dote in odšel. Povedal pa je, da bo takoj pisal, ko pride na svoje mesto. Nič ni bilo ne dneve, ne tedne.

Ker je bila cerkev precej daleč od grada, sta šli Mica in tudi mati po dolgem času zopet enkrat v cerkev v mesto. Nazaj grede je Mica slučajno srečala svojo prijateljico iz mladih let, ki je v mestu služila. Takoj sta se spoznali in Mica jo je vprašala, če so ji kaj znane razmere v njeni graščini, ker misli tam službo dobiti — drugača ni povedala. Ona se je rahlo nasmehnila in povedala resnico, da so ji razmere znane, da je pravi graščak umrl, da je bilo vse prodano, da je graščina razpadla, da je notri le oskrbnik s svojim sinom, ki ga pozna, da ni nič vredno, da je slepar itd. —

Mica je odprla usta in oči. Hitela je in dohitela svojo mater. Molčala je, molčala dva dni, potem je pa, ko sta na njivi sami kopali, vse povedala svoji materi. Kar ustavi sta svoje delo in šle v senco pod kostanjevo drevo — na posvetovanje.

»Kaj sedaj?« je rekla Mica.

»Kaj sedaj?« je ponovila mati.

»Tukaj nama in vsem ni obstati. Kaj bodo rekli, domači — če to zvedo,« tako sta ugibali dolgo časa. Končno pravi Mica: »Veste kaj, mati, nazaj pojdemo vsi, bo že kako, pa recimo, da je Lajoš umrl ali v vojski padel.«

»Dobro,« pravi mati, »nič ne bo vedel.«

Pa je pisala Mica svoji sestri, da jo je zadel velika nesreča, da je Lajoš na

tifusu zbolel in v bolnišnici v par dneh umrl. Vse bomo prodali in se domov vrnili.«

»Oh, kako je nesrečna,« je dejala sestra, »pa kaj jim bo hudega, saj so bogati in bodo lahko živeli.«

Mica in mati in otroci so pospravili, kar so imeli. Od starega »graščaka« se niso poslovili.

Prišli so do meje in si tam nakupili vsi — črno, žalno obleko. V domači vasi so jih vsi sprejeli z žalnim sočustvom in pomilovali. Porazdelili so se pri svojih sorodnikih; kar so še seboj prinesli, so porabili za svoje nujno potrebne reči. Del svoje prejšnje hiše so vzeli v začasni najem.

Čez par dni sta šle Mica in mati — obe vdovi — v žalni obleki k župniku. Prosili sta ga, naj vpiše Mico v knjigo kot — vdovo.

»Oh, tako še mlad« — je vzkliknila stara.

»In tako lep« — je pristavila mlada.

»In otrok njegov ne bo nikoli poznal očeta.«

Par solz si je izbrisala Mica iz oči.

Župnik je utihnil, pomislil, mlado vdovo pogledal v oči in se spomnil dneva njenega izpraševanja pred poroko — potem pa je dejal: »Ja, vojska je vojska, se ne da pomagati. Bom že storil, kolikor bo mogoče. Poslovili so se. Župnik je le še vprašal, v kateri bolnišnici je Lajoš umrl in zvedel, da v glavni voji v Budimpešti.

Za to mesto je edino vedela Mica, da je pod Mažari. Preteklo je precej dni in župnik se ni vpisal Mice v cerkvene knji-

— Žepni koledar naše Kmetijske zveze se naroča na naslov: Tajništvo Jugoslovanske kmetijske zveze, Jugoslovanska tiskarna, Ljubljana. Cena 10 Din. Naše somišljenike prosimo, naj ga hitro razpečajo, kar so ga prejeli. Vsak naš kmetovalec naš koledar!

— Smrtna kosa med ameriškimi rojaki. V Bridgeportu, O., je umrla 47 letna Rozalija Glivar, doma iz Trebč pri Žužemberku. Zupustila je soproga in deset otrok. Pokojnica je bila blaga, krščanska žena in marljiva sotrudnica slovenskih organizacij. N. v. m. p.

— Jezik si maže z medom, krepilje si brusi, mrežo plete... Kdo pa? Hudobec, kateremu ni toliko za stare kosti, temveč mu diši mlada pečenka — življenje mladeniča! Ali mu je boš privoščil? Predno se odločiš, pr.čitaj knjižico »Fantič le gor! vstan!«, ki se naroča v Dobrodelni pisarni, Ljubljana, Poljanski nasip 10.

— Zopet nov požar. Pred par dnevi smo beležili vest, da je v St. Jerneju na Dolenjskem oz. v Cerovem logu kar trikrat za vrsto gorelo. Danes beležimo četrti požar. V četrtek zvečer okrog dovetih se je na dveh krajih vnelo gospodarsko poslopje posestnika Ignacija Bakšeta, kateremu je pred par tedni pogorel z živinsko krmo napolnjen kozolec. Hipoma je bil pod, listnjak, senica in živinski hlev v jasnih plamenih. S hvalovredno naglase so prišla na kraj nesreče s svojimi brizgalnicami gasilna društva tudi iz okolice, ki so v družbi z drugim ljudstvom z veliko spretnostjo pa tudi z uspehom gasili. K sreči je veter ponehal in je burja odnašala ogorke v nasprotno stran, kjer ni bilo take nevarnosti. Pogorelo je izgubil vse pridelke in si je rešil samo živino, kateri ne more dati niti pest mrve. Zavarovan je bil za malenkostni znesek. Ta ponovni požar pri istem kmetu je ljudstvo vnovič silno razburilo, ker je jasno, da gre za čin maščevalnosti. Upamo, da bodo priljubljenemu možu nudili sosedje svojo prvo pomoč v uri težke nesreče.

— Pri plesu ustreljen. V Učakovcih, obč. Vinica so imeli na vse Svele popoldne v neki zasebni hiši ples s popivanjem. Poleg domačih fantov so prišli tudi fantje iz Damelj. Oboji so si bili v jezi radi nekega dekleta. Začel se je prepir, pri katerem je Miha Kobe smrtno nevarno obstrlel v hrbet Matijo Brožiča, 23 let starega posestnikovega sina iz Učakovcev. Brožiča so oddali takoj v bolnico v Kandijo, a je 2. t. m. umrl vsled izkrvavitve. Bil ni baže nič kriv in je Kobe hotel ustreliti proti drugemu, a po nesreči zadel njega. Ustreljeni sploh ni bil prepečen, ampak priden delavec.

— Novosadske vesti. Novosadska mestna občina je te dni plačala svoj zadnji dolg v znesku 262.000 Din in je sedaj popolnoma brez dolga. Navedeni dolg je izviral še iz predvojnih časov in je bil zanj vključen na mestni imovini Ogrski zemljiškokreditni zavod v Budimpešti. Dolg se je temeljem medsebojnega sporazuma, ki mu je pritrtilo tudi jugoslov. finančno ministrstvo, poravnal na podlagi razmerja 1 Din za 4 K. — Mestni stavbni urad je sestavil proračun za tlačenje cest v bodočem letu. Postavka znaša 5 milijonov dinarjev. — Muzej za zdravstvo ustanovi inšpektorat v svoji novi zgradbi.

— Smrt na senu. K Tereziji Zibert v Loču pri Brežicah je prišla neznana beračica, stara in boleha in skoro popolnoma gluha. Zatrjevala je, da je doma v bližini Zagreba v Vračjem. Vsled slabega vremena je pri Zibertovih niso odpeljali v bolnico, ampak so ji postlali na senu. Zjutraj so jo našli mrtvo. Pri sebi ni imela nikakih dokumentov. Pokopali so jo na pokopališču v Dobovi.

Ne zamudite ugodne prilike! Radi opustitve trgovine se prodaja vse manufak-

ge knjige kot vdovo, pač pa pisal na glavno vojaško bolnišnico v Budimpešto, kdaj je umrl tam Lajoš. Prišel je kratek odgovor: »Ime tega mrlca je v naši mrliški knjigi neznano.«

Župnik je molčal. Pretekli so meseci. Govorilo se je že, da se bo mlada vdova zopet poročila in to pot z domačinom.

Vojska je minula. Stari Lajoš je sinu kmalu po njegovem odhodu pisal pismo, da je sam v hiši in da so šli tisti cigani domov.

Nekega večera pride tujec pod okno kot nekdanj in Mico pokliče. Nobenega glasu. Bili sta v kuhinji.

»Dobro večer« — zakliče tujec in zagleda Mico in mater.

Obmolknili sta, spoznali ga po glasu. Mati je zaklela, kot še nikdar v svojem življenju, zagrabila škaf poln vode, pa ga hotela vreti v Lajoša, bil je pa pretežak, padel je na tla in se razbil. Mica je stekla v sobo, Lajoš pa zbežal v gostilno, vse povedal — se smejal in — odšel.

Vsa vas je takoj zvedela, da je Lajoš prišel nazaj, da ni mrtve in da Mica ni vdova in da novega ženitovanja ne bo.

Fantje so dali godecu za liter vina, naj zagode zvečer Mici — vdovi podoknico.

To je tudi storil.

Mica je zagrabila lonec in ga vrgla v njegovo harmoniko, potem pa šla v sobo in se razjekala. —

To je zgodba o Mici in Lajošu.

Kaj pa, ko bi ta Mica ne bila edina Mica in ženin Lajoš ne — Mažar?

no blago pri trdki Jos. Bedrač, Aleksandra 12, po vsakih sprejemljivih cenah. Velika izbira modnega blaga, križastega in črtastega za kostume in krila, posebno nizke cene v angleških šifonih in platnu za rjuhe. Posebna nakupna priložnost za p. n. državne in privatne uradnike. 6769

KATERI PISALNI STROJ SI NAJ NABAVIMO?

Da bomo z nabavo pisalnega stroja zadovoljni, je merodajnih več vidikov: dobra konstrukcija, preciznost, trpežnost, priročnost, dober material pa tudi lična oblika. Med dvainpetdesetimi pisalnimi stroji raznih sistemov, ki so bili uvedeni v strokovnih šolah: v nekdanji zasebni trgovski šoli Ant. Rud. Legata v Mariboru, v trgovski šoli dr. Finka v Gradcu in v sedanji šoli za stenotipijo Ant. Rud. Legata v Mariboru se je pisalni stroj »Continental« najbolj obnesel. »Continental« je izdelak svetovne znane tvornice »Wanderer« v Schönaui pri Chemnitz-u, kjer izdelujejo tudi slovita motorna kolesa in avtomobile tipa »Wanderer« ter seševalne stroje »Continental«. Pisalni stroj »Continental« velja med strokovnjaki kot najboljši med vsemi pisalnimi stroji. Tudi v deželah, kjer so pisalni stroji doma, prednjači »Continental« kot najbolj priljubljena marka. To izborna marka ima v samoprodaji za vso Slovenijo trdka Ant. Rud. Legat, Maribor, le Slovenska ulica 7, telefon 100. Trdka nima nobene podružnice! Za izborna kakovost tega pisalnega stroja jamči dejstvo, da je »Continental« v severni Sloveniji povsod uveden in najbolj razširjen. Najboljša reklama zanj so vsi, ki ga imajo, ker ga hvalijo. Vprašajte in prepričali se bode! (6841)

Ne pozabite, da je kakao Van Kaster po kakovosti najboljši.

Štajerske novice.

Š Kako so v Mariboru sprejeli vest o Pašič-Pribečičevi vladi. Veliko presenečenje je zavladalo v vseh krogih, ko se je razglasilo, da je kralj poveril vladu parlamentarni manjšini P. P. Posebno so razburjeni državni nastavljenici, za katere je nova vlada pripravljala novelo k uradniški pragmatiki, v kateri bi se bile popravile krivice, ki jih je P. P. vlada prizadajala, osobito nižjim kategorijam. Pod Davidovičev vladjo je vse prosto zadihalo. Tudi taki, ki so sicer nasprotni Slov. ljudski stranki, so izjavljali, da se je Davidovičeva vlada prikupila vsem. Med uradničtvom je bilo opaziti veliko nevoljo, čim je došel brzojav, da je za velikega župana imenovan zopet Žerjavov demokrat Pirkmayer, a da je priljubljeni veliki župan dr. Vodopivec upokojen. Delavci, železničarji, obrtniki in trgovci, sploh vsi prijatelji mira in reda so izjavljali: Ko je nastopila Davidovičeva vlada, se nam je zdelo, kakor bi se težek kamen zvalil z naših prsi, a sedaj se bo s P. P. vlado pričelo zopet s prejšnjimi nasilji. Izmozgavali se bodo naši kraji do skrajnosti. Pravica bo imela zavezane oči, a krivici in korupciji je odprta pot. Mirno lahko rečemo, da v naših krajih niti 5 odstotkov ljudi ne pozdravlja novo vlado. Ljudski glas, božji glas, pravi star slovenski pregovor.

Š Katoliška mladina v Mariboru otvori lastno godbeno šolo. V nedeljo, 9. novembra popoldne priredi Katoliška mladina v veliki dvorani Narodnega doma lepo prireditev z igrami, petjem in drugimi zabavami. Vabimo Mariborčane, da se obilno udeležijo.

Š Enotna železničarska organizacija — socialdemokratski načrt. V Mariboru se je dne 7. novembra vršila seja vseh železničarskih organizacij z namenom, da se ustanovi enotna organizacija železničarjev. Ta načrt so izdelali socialni demokratje s prozornim namenom, da zopet vlovijo železničarje na svoje limanice.

Š Za obrtno-industrijsko razstavo v Mariboru je ministarstvo trgovine in industrije dovolilo 10.000 Din podpore.

Š Specialist za ženske bolezni in porodništvo dr. Benjamin Ipavc v Mariboru. Gospoša ul. 46, zopet ordinira od 9.—11. in od 15.—16.

Š Na podlist Kmetijskega lista v zadnji številki odgovorite vsi somišljeniki na deželi a tem, da kupite koledar naše kmetijske zveze. Kdor ga ne dobi pri zaupnikih, naj se obrne v Maribor na tajništvo SLS, Aleksandrova c. 6. Cena 10 Din. Razločujte naš koledar od onega, ki so ga izdali samostojneži in ga nazvali: Kmetijski koledar.

Š Poroka. Dne 5. t. m. sta se v Mariboru poročila g. Franc Zupan, železniški uradnik, z gdnjo Reziklo Perše, hčerko železniškega revidenta.

Š Osnovna šola v Krčevini pri Mariboru, imenovana poprej »Slovenska okoliška šola«, je bila do leta 1920 uvrščena v drugi plačilni razred, kakor mestne šole. Saj učiteljstvo te šole po večini biva in živi v mestu. Draginjske razmere so v Krčevini iste kot v Mariboru. Prejšnja P. P. vlada je vzela krčevinski šoli pravico drugega razreda. Zakaj, nam je nejasno. Nedavno je bil na ministrstvo poslane memorandum s prošnjo, da se ta krivica popravi. Kakor izvemo iz zanesljivega vira, je bila zadeva že v ugodnem teku. Ali bo Pribečič ugodil zahtevam krčevinske šole, je pa drugo vprašanje.

Š Težave za oskrbovanje okrajnih cest na Slov. Štajerju. K stroškom za vzdrževanje okrajnih cest je pred preobratom deželni odbor iz dohodkov deželnih doklad redno prispeval eno tretjino vseh stroškov. Po ustanovitvi nove države so se vse deželne doklade in deželni davki pritegnili v državno blagajno, radi tega so dobivali okrajni zastopi za svoje ceste iz drž. blagajne približno eno tretjino vseh stroškov za vzdrževanje okrajnih cest. Z ozirom na to so okrajni zastopi (cestni odbori) proračun za leto 1924 temu primerno sestavili. Tako je n. pr. mariborski okrajni zastop, kateri izkazuje kot potrebščino za vzdrževanje okrajnih cest Din 1.427.685, postavil med prejemke vsoto 400.000 Din pod naslovom prispevka za vzdrževanje okrajnih cest. Enako so postopali pri sestavi proračuna i vsi drugi okrajni zastopi. Vlada je po gradbeni direkciji proračun tudi odobrila in s tem potrdila, da bo iz drž. kase dobil okrajni zastop določeno vsoto. Na podlagi odobrenega proračuna so okrajni zastopi razpisali dobavo gramoza in sicer ene množine, ki so bile v proračunu proračunovane. Za mariborski okrajni zastop znaša dobava gramoza okroglo 1.130.000 Din. Ker pa okrajni zastopi za leto 1924 niso dobili od države prav nobene subvencije, so pričeli okrajni zastopi v težavah položaj, češ, ker ne morejo izplačevati dobavljenega in naročenega gramoza. Gradbena direkcija se izgovarja, da nima denarja. Mi pa pravimo: Kje je tistih 150 odstotkov deželnih doklad, ki jih pobira sedaj država namesto deželnega odbora? Nesrečni centralizem nam je počril naš denar, on nam hoče uničiti i naše ceste.

Š Sprememba trgovine. Trgovca Lanter je kupil trgovino Adolfa Radi v Mariboru na Aleksandrovi cesti (pri gostilni Vlahovič).

Š Izredno mnogo divjih zajcev je letos na loviščih v mariborski okolici. Tako je n. pr. neka lovška družba prišlo nedeljo dobila v lovišču v občini Sv. Marjete na Dravskem polju čez 40 dolgouhcev. En komad prodajajo po 50 do 60 Din.

Dopisi.

Ptuj. Priprave za »Možovo slavo« so v polnem teku. Slavlje obeta, da bo eno najlepših, kar jih je Ptuj doživel. Kot sporedna točka za 1. november predpoldan se je dodala slavljenčeva odlikovanje z redom sv. Save III. razreda po velikem županu iz Maribora. Tukajšnji Nemci, bivši dijaki ptujske gimnazije so oficijelno soudeležbo odredili.

Slivnica pri Mariboru. V Slivnici pri Mariboru se je vršila v nedeljo 2. novembra volitev župana; izvoljen je bil odločen pristav SLS g. Jože Kolman ml.

Laško. V soboto dne 1. t. m. se je vršil občni zbor Obrtnega društva v restavraciji Tadini. Sklenile so se nekatere resolucije pridobinskega značaja. V odbor so izvoljeni: Zupanc Blaž kot predsednik, Fretze Josip kot podpredsednik, Rozman Ivan kot tajnik, Fasswald Franc kot blagajnik, Šumer Avgust, Perc Alojzij, Jezernik Ivan, Kokol Franc, Uratari Reinhold, Antloga Franc in Drobne Vinko pa kot odborniki. Društvo bo prirejalo poučna predavanja in ustanovilo lastno godbo.

Ata se skrivajo za dr. Tavčarja.

Primorske novice.

p Državni prazniki in promet. Tržiški pristaniški delavci, organizirani v fašistovskem sindikatu, so praznovali 3. in 4. t. m. celi dan, vsled česar je delo v luki popolnoma zastalo. Po skladiščih se je nagromadilo nad 1400 vagonov blaga in z novo dohajajočim blagom ne vedo več kam. Vršil se je sestanek brodolastnikov, spediterjev in drugih interesentov, na katerem so ugotovili, da bi se moralo delati 10 dni noč in dan, da bi se blagovni promet spravil zopet v red. Fašistovski sindikat pa ne dovoli 24-urnega dela, marveč hoče, da se dela samo do polnoči.

p Smrt vsled granate. Dne 7. t. m. je 49 letni posestnik Rafael Tomšič v Biljah pri Gorici kopal v svojem vinogradu. Pri tem je zadet na granato, ki je eksplodirala in Tomšiča raztrgala.

p Smrtna nesreča na železnici. Na železniški progi pri Ležemah je vlak raztrgal železničarja Ivana Hrovatiča iz Čepna. Pokojnik, ki je bil oženjen, se je ponoči vračal iz službe in ponesrečil.

Kmetijska družba in rešitev Državnega Sveta.

Državni svet je na pritožbo bivšega drugega podpredsednika Kmetijske družbe Ivana Pipana dne 25. oktobra t. l. razsodil, da se rešenje ministra notranjih del z dne 28. januarja 1924, Sl. št. 299, s katerim je bil občni zbor Kmetijske družbe, ki je bil sklican na 30. januarja 1924, odgojen na nedoločen čas, uniči, v kolikor se nanaša na odgoditev tega občnega zbora. To svojo razsodbo utemeljuje Državni svet s tem: Po §§ 12. in 15. društvenega zakona z dne 15. XI. 1867, ki je še danes v veljavi v Sloveniji, je bila za odlaganje občnega zbora Kmetijske družbe pristojna le politijska direkcija kot prvostopna oblast in to le tedaj, ako bi nastopili slučaj, ki so navedeni v členu 21. omenjenega zakona, a pod rešenim pogojem minister notranjih del, ki je s tem prekoračil meje svoje oblasti.

Da bo zadeva jasna, podamo kratek pregled dogodkov, ki so se pri Kmetijski družbi odigrali tekom lanskega in letošnjega leta. Po smrti predsednika Pirea je prevzel vodstvo družbe njen prvi podpredsednik profesor Evgen Jarc. Od strani Slovenske ljudske stranke se je urgirala izpraveba pravil na podlagi propozic, da se Kmetijska družba politizira, kajti vsled uvedbe strankarske politike v družbo po prevaru potom Samostojne kmetijske stranke je njeno delovanje za prospeh kmetijstva znatno trpelo. Toda ta predlog je Samostojna kmetijska stranka kratkoročno odbila, ker se je vsled svoje vošine v odboru čutila močno dovolj, da se nadalje obdrži sama v svojih rokah vodstvo Kmetijske družbe, ki jo je da tedaj izkloščala v svoje strankarske namene. Vsled tega se je sklicanje občnega zbora za leto 1923 zavleklo.

Ko so odborščiki Samostojne stranke uvideli, da pravilnim putem ne pridejo do toliko zaželjene oblasti v Kmetijski družbi, v kateri je bila vedno velika večina rdov somišljenikov Slovenske ljudske stranke, so se poslužili nasilja ter v eni seji, v kateri so bili sami zbrani, kratkoma odstavili poslevoedečega podpredsednika prof. E. Jarca in na njegovo mesto postavili drugega podpredsednika Pipana. Ta čin je bil protipravljen, kajti predsednika in podpredsednika voli občni zbor in samo ta ima pravico izvoliti druge, nikdar pa ne glavni odbor.

Naravno je, da je vsled tega med obema strankama nastal spor, ki se ga je hotelo rešiti s posredovanjem pokrajinske vlade, na katero sta se obe stranki obrnili. Samostojna kmetijska stranka je zahtevala gerenta za družbo, medtem ko je bila Slovenska ljudska stranka proti temu, ker je stala vedno na stališču, da vlada ni kompetentna reševati notranjih sporov samostojnih društev, ampak kvečjemu posredovati, da se ti spori odstranijo. Po pravilih Kmetijske družbe (§ 19., zadnji odstavek) je edino prvi podpredsednik opravičen do vodstva družbe; če namreč predsednik odstopi ali umre, pridejo vse z njegovim uradom združene pravice in dolžnosti na prvega podpredsednika. To zakonito določilo pravil bi morala respektirati tudi vlada, ne pa ga kratkoma pogaziti.

Vlada pa je, kakor že leta 1921. pod režimom Žerjava, nastavila gerenta, ki je za 30. januarja 1924 sklical občni zbor z delegati, izvoljenimi 1923. I. S tem je vlada zagrešila dvojno nepravilnost: prvič državna oblast ni opravičena posegati v društveno avtonomijo; drugič ne more sklicati občnega zbora dne 30. januarja z delegati za minulo leto. Po društvenih pravilih § 6., odstavek 3., je namreč vsak od dolžan poravnati udnino do 15. januarja tekočega leta. Kdor pa odreče plačilo udnine (§ 10.), ga je šteti, da je izstopil iz družbe. Tako bi nastala anomalija, da bi zastopali ude Kmetijske družbe osebe, ki niso niti več udje družbe, torej nimajo pri njej ničesar več iskati.

Ne samo to. Tudi § 31. dr. pr. ugotavlja, da so mandati delegatov iz leta 1923. z novim letom 1924 ugasli, ker ta točka pravi izrečno, da se število udov, ki je merodajno za volitev zastopnikov, ravna po številu onih podružničnih udov, ki so svojo udnino plačali do 31. marca tistega leta, ko je družbeni občni zbor sklican. To stališče si je usvojilo tudi ministarstvo za notranje zadeve (minister Vujičić, radikal), ki je na pritožbo prvega podpredsednika Kmetijske družbe prof. E. Jarca z brzokavno naredbo od 28. januarja 1924. leta izrekel, da se ima ta občni zbor za nedoločen čas odgoditi. To svojo odredbo je podkrepilo s primerno utemeljitvijo od dne 12. marca t. l. št. 1024, iz katere navajamo dobesedno sledeče odstavke:

»Iz § 31. se ne da drugega sklepati, kakor da je mandat delegatov iz leta 1923. ugasnil ter se sedaj — leta 1924. — občni zbor ne sme vršiti v supljanju občnega zbora za leto 1923, temveč samo še za leto 1924. s novimi delegati. Leto 1923. ostane po krivdi društvenih funkcionarjev brez občnega zbora. To pa je čisto društvena zadeva, ki se ima v družbi interno opraviti. (Tudi v letih 1911., 1913., 1916., 1918. ni bilo nikakih občnih zborov in vendar ni vlada posegla vmes.)

Da se zopet vzpostavi pravno stanje, je potrebno, da se razpišejo nove volitve z no-

vimi delegati take kakor predpisuje točka 6. § 31. pravil Kmetijske družbe.

V izvršitev te odločitve naročam gospodu gerentu Kmetijske družbe vladnemu sveltiku Župniku:

da v smislu § 31. društvenih pravil ugotovite število udov, ki se plačali udnine do 31. marca 1924;

da na podlagi tega ugotovite število delegatov za občni zbor in

da po končanih pripravah za občni zbor čimprej skličete občni zbor za leto 1924.

Priporočam Vam, da vse priprave za občni zbor izvršite v smislu gornjega odloka ministrstva najhitreje in najvestneje.

Ta odlok je prejel gerent Župnek v roke že 26. marca t. l., ni pa ničesar ukrenil, da bi ugodil tej ministarski naredbi.

Proti brzokavni naredbi ministra za notranje zadeve od 28. januarja 1924, s katero se je občni zbor Kmetijske družbe odgodil na nedoločen čas, je bivši družbeni II. podpredsednik Ivan Pipan vložil pritožbo na Državni svet, v kateri je zastopal stališče, da je občni zbor notranja zadeva družbe, v katero se ministarstvo nima vtikati. Potemtakem tudi ni bila vlada upravičena razpustiti glavnega odbora in imenovati gerenta, kar je pa ravno Samostojna kmetijska stranka predlagala in povzročila.

Državni svet pravi v svoji razsodbi od 25. oktobra t. l., da ministarstvo sploh ni bilo upravičeno posegati v poslovanje Kmetijske družbe. Glede na to načelno odločbo državnega sveta bi s strogo pravne stališča sledilo, da se ima zopet vzpostaviti prejšnji glavni odbor Kmetijske družbe; torej sedanji gerent kot prvi podpredsednik naj zopet prevzame posle predsedstva. Vsako drugačno vmešavanje državne oblasti v avtonomne družbene zadeve bi bilo protizakonito in bi državni organi z vsakim takim ukrepom — da govorimo o besedami Državnega sveta — »prekoračili meje svoje oblasti«.

Nadalje treba premočiti zahtevo Samostojne stranke, naj se letos vrši občni zbor z delegati, izvoljenimi v letu 1923. To je naravno absurdna zahteva, ki ni v skladu niti s društvenimi pravili, niti z dejanskim stanjem udov. Po § 31. dr. pravil so upravičeni se udeležiti občnega zbora samo zastopniki tistih udov, ki so vplačali udnino do 31. marca tistega leta, ko se vrši občni zbor. Zgodi se pa lahko, da lanski delegati v tem letu niso več udje, ali pa da zastopajo take osebe, ki so bile lani udje, letos pa niso več. In faktično imamo letos podružnice, ki nimajo toliko udov, da bi jih zastopal en sam delegat, medtem ko so bili minulo leto upravičeni poslati na občni zbor po več zastopnikov. In taki bivši člani, ki nimajo pri družbi ničesar več iskati, naj odločajo o sestavi glavnega odbora kakor sploh o usodi Kmetijske družbe?

Iz vsega tega je razvidno, da je postopala vlada protizakonito, ko se je vmešavala v notranje zadeve avtonomne zasebne korporacije in sicer:

1. ker je razpustila glavni odbor in postavila družbi gerenta;
2. ker je določila občni zbor v letu 1924 z delegati, izvoljenimi v letu 1923. ter s tem očitno kršila družbena pravila.
3. ker je sicer izdala naredbo, da se vzpostavi pravno stanje na podlagi društvenih pravil, ni pa tega izvedla, četudi je imela moč v rokah.

Sedanji komisar prof. Jarc je ugodil tej naredbi notranjega ministrstva ter izvršil vse priprave za občni zbor, kakor jih predpisuje ta odlok. Ali se bo naša vlada, tista radikalna vlada, ki je ta odlok izdala, da ga bo danes zopet prekršila in pogazila najprimtivnejše državne zakone?!

ZA JESEN • ZIMO

SO VSE NOVOSTI

KAMGARNA
SUKNA

DOBEL

LOREN

CONVEKOUT

FALMERSTON

ZA MOŠKE OBLEKE IN SUKNE

FLAUŠ

SUKNO

TRAVERS

KASAN

ZA DAMSKE KOSTUME, SUKNE

PLIŠ

KRIMER

DARJUN

ASTRACHAN

DEPTIN

ZA DAMSKE PLAŠČE IN JOPE

V BOGATI IZBIRI TER NAJDOVRŠENEJŠI KAKOVOSTI DOŠLE. — OGLEJTE SI ZALOGO IN IZLOŽBO, PREPRIČANI BODETE DA SE 11 KVALITATIVNO NAJBOLE KUPI PRI 11

LENASI & GERKMAN
LJUBLJANA

Zborovanje najemnikov v Ljubljani.

Snoči ob 7 zvečer se je vršilo manifestacijsko zborovanje najemnikov v Ljubljani. Kakor znano, s 1. januarjem preneha veljavnost stanovanjskega zakona, s njim seveda preneha gotove pravice najemnikov in obveznosti hišnih posestnikov. Zborovanje je otvoril g. Vencajz ter bil hkrati izvoljen za predsednika zborovanja. V svojem govoru je zlasti ožigal nekdanjega in sedanjega ministra Stojadinovića, ki je poročal Društvu narodov, da pri nas sploh ni stanovanjske bede, pa ni videl celo v Belgradu zloglasnih kolib. Koliko ima država smisla za naša stanovanjska beda, je obrazložil v argumentih. Za celo državo je bilo določenih pet milijonov dinarjev za zidavo hiš, dočim je pa dala vlada hišnim posestnikom v Belgradu petsto milijonov dinarjev za povzdigo hotelov. No Slovenci smo pač narod tretjega razreda, je Vencajz zaključil. Naziranj je, da je projekt novega stanovanjskega zakona pogrešen, ker se zaščita najemnikov ne sme nehati. Naglašal je, da se mora podnajemina maksimirati. Sigurno pa je, da z ukinjenjem stanovanjskega zakona nastopi nova korupcija in veriženje s stanovanji in da se šatorišča še pomnože, nikakor pa ne po zatrdilu hišnih posestnikov zmanjšajo. G. Vencajz je za točneje razumevanje razmerja med najemniki in hišnimi posestniki navedel nekaj drastičnih zgledov. Posebno je dvignil zborovalce, ko je opredelil razmerje lastninske pravice in zaslužka.

Za Vencajzem je govoril Gustinčič, ki je zlasti naglašal, da je treba v bodoče obračati pozornost na to, da prevzamajo stanovanjske zadeve stanovanj samo občine. Kritiziral je vlado in zlasti sedanjo kapitalistično družbo, ki stremi samo za tem, da ugotovi hišnim posestnikom, tira pa še dalje v dvornice in v podstrešja delavca in uradnika. Najraje država zida za orožništvo in vojaštvo svoje stavbe, kot pa da odkupi stanovanjske privatne hiše, ali pa naj odkupi denarje od občin, da morejo te z odkupljenim vojašarjem zidati zato primerne hiše. Občina, ne kapitalist naj zida hiše.

Za njim je govoril g. Rupnik. Zidali bi tudi mi, je poudarjal, ali treba nram je posojila, kot ga nudijo druge države. Razni najemniki so zmetali tisočake in tisočake raznim stanovanjskim komisijam za kolkovine, pa so še danes pri starem. Dalje je zahteval v govoru, da naj občina zida zase, država zase ter da naj se premoženje vsem verižnikom konfiscira.

Govoril je še bivši občinski svetovalec g. Mihevc, ki je med drugimi izvajalci prebral še dopis društva hišnih posestnikov, s podpisom g. Freliha, kjer hoče predsednik sugerirati na župana Periča, naj ne spravlja v debato zahtev društva najemnikov za Slovenijo.

Bukšičev govor je izvenel v kritiki socialnih današnjih razmer. Nazadnje je g. Vencajz kljub malenkostnim ugovorom prebral troje resolucij, naslovljenih na velikega župana. Resolucije so bile sprejete soglasno.

Uvidevamo, da je treba današnje razmerje med hišnim posestnikom in med najemnikom in zopet med najemnikom in podnajemnikom pravično vzravnati. Najboljša bo srednja pot, od svojih zahtev bo moral popustiti hišni posestnik in bo moral popustiti najemnik. Včerajšnje zborovanje samo je pravzaprav debato o ravnesju obeh šele načelo in bo treba še dosti razgovorov in debat, preden rešimo stanovanjsko krizo v zadovoljivo smer hišnega posestnika in najemnika.

Kako srčno si želim

da bi mi Miklavž prinesel lepo in elegantno zimsko suknjo, tako, kakršne izdeluje in dobavlja tvrdita
DRAGO SCHWAB — LJUBLJANA.

Ljubljanske novice.

SEDENSKA KRONIKA LJUBLJANE.

Ljubljana je čedno mesto in ima poleg advokatov, sodnikov, birmičev in policajev še vlomilce in tatove, žeparje in žeparice, ki delajo čast vsemu trudu rodoljubov orjunaškega kalibra, da dvignejo Ljubljano do ugleda evropsko razvitih mest. Ljubljanski tatovi imajo posebno svojstva. So dobri trgovci in praktični gospodari. Če do krajevo, krajevo, kot velevala sezona; poleti perilo, na zimo obleko, suknje, dežnike in seveda denar. Ta teden so se pa nekam čudno izpozabili, spravili so se nad kolesa. Morebiti imajo v evidenci kako zimsko tekmo? Bog si ga vedi, sportna strast je prešla že v vse sloje, zakaj bi se ne oprijela tudi tatov. Ker so pa tatovi, vlomilci, pa naj že vlomijo samo šipo ali zastor, ali pa če se puste prepoditi že od ropota nerazvorne gospodinjice ali preplašene dekle, že stara kasta ljubljanska, maše in lepijo vse nadalje vrzeli samorilci, kandidati in kandidatkinje smrti. Ker lizol ni več v modi, no, zveplena kislina odleže tudi, senzacije nudi pa še več. In kdo ni senzacij želen, če ne Ljubljana. To svojstvo ima in nihče ji tega ne jemlje. Cankar ji je nametal še grebe pohujšanja, jo obrcal od vseh strani in jo celo imenoval »prestolico pijančevanja«. No ja, kar se tiče pijančevanja, ne zaostaja za drugimi mesti. In pije se pa itak na vse prilike. Sedaj križem popiva Orjuna, demokrat so celo pozabili na običajne sestanke v Zvezdi in pijejo na svojo zmago, ki je prišla še zanje tako nenadoma in nepričakovano. — Ta teden

je bil pisan vsakozik; zlasti v zadnjih dveh dneh smo morali pozabiti na vlome in tatvine, le pretepe in spopade, lasanja, ravsanja so nam trepetala pred očmi, drugače pa politika, jej ta politika, toliko zaničevana, toliko opsovana, nam je narekala vse mogoče misli. In pa vlada. Pravijo Orjunaši in pravijo demokratje, da bomo že videli. No ja. Bomo videli, čujemo že, samo vprašanje je, če se tudi bojimo. Pa pravijo, da so v Ljubljani korajžni, vjav demokratje imajo zato poseben recept, ki je pa že preveč obrabljen, pa tudi že prestar.

Manifestacijsko zborovanje Jugoslovanske Matice v Ljubljani. Akademsko podružnica Jugoslovanske Matice v Ljubljani priredi danes, v nedeljo ob 12. uri v univerzitetni dvorani manifestacijsko zborovanje v spomin obletnice rapalskega dne in koroskega plebiscita. Manifestacijsko zborovanje otvoril predsednik akademsko podružnice, nakar imajo spominske govore: vseučilišni profesor dr. Kušej, akademika Jurkovič in Vatovec ter predsednik Pokrajinskega odbora Jugoslovanske Matice v Ljubljani profesor dr. Janko Pretnar. Slovesni, naša dolžnost je, da se udeležimo manifestacijskega zborovanja.

lj Promenadni koncert godbe dravske divizijske oblasti v Zvezdi. Danes dopoldne priredi muzika dravske divizijske oblasti pod vodstvom kapelnika dr. J. Čerina promenadni koncert s sledečim sporedom: 1. Čižek, Iz srpske šume i utrine; 2. Zajc, Večer na Savi; 3. Gerwais, Hrv. pesni; 4. Hajdrih, Jadransko morje; 5. Jakl, Slovenski biseri; 6. Parma, pozdrav z Gorenjske. Med promenadnim koncertom bodo prodajali mladi sodelovalci Jugoslovanske Matice tiskane sporedne promenadnega koncerta.

lj Vsakogar, ki ima srce za trpeče brate in sestre bodisi v Primorju ali Korotanu prosimo, da žrtvuje danes par dinarjev na korist Jugoslovanske Matice. Matica in neodrešeni bratje mu bodo za ta dar iskreno hvaležni.

lj Ata. »Sedaj smo pa na konju,« so rekli ata, se zadovoljno potepljali po troboščku in porinili z nogami škafček z namočenimi popelnji pod posteljo. »Sedaj smo na konju, sedaj jim bomo dali po grbi, dießen verdammten Klerikaltzen,« so nadaljevali ata, ko so obuvali čevlje, »sedaj, ko je zopet na vladi Bismarck, Fürst und Durchlaucht, bitte sehr. Ali naj vladajo taki navadni ljudje, ki nič nimajo? Seine Durchlaucht bitte sehr.« V sveti jezi so ata pred ogledalom zadržnili kravato v velik voz, popravili si še nekoliko brke, echt englisch, fason Zahnbürstel, oblekli toplo zimsko suknjo, vzeli v roke palico z debelim gumbom in potem so jo ganz jugendlich und elastisch sekali tina doli na Martinovo cesto. Tam so jo zavili v znano vožo, prekoralali tri sobe in odšli prav v zadnjo. Niso se pa še prav dobro vsedli, ko je priplaval pred nje kot gorska vila z Velebita črno dekle, šarmant und amisant, bitte sehr, in postavilo pred njih tako nekolikani tistega, der was is ganz spezial, potem pa odplaval iz sobe v svetem strahu pred gospodom, ki so sedaj za Topolavca. »Danes smo pa dobre volje, kaj,« so rekli gospod, ki so sedaj za Topolavca, »nova vlada, ja, nova vlada. Pa preišči ko sedaj dobri za kupiti, prav dobri, ja.« — »Ja, Spezialschweindl is teuer,« so rekli ata, »ampak glavno je nova vlada. Fürst Bismarck, bitte sehr, Durchlaucht.« — »Pa Zerjav, ta je šele tič,« so rekli gospod, ki so sedaj za Topolavca. »Kaj Zerjav? Kakšen Zerjav? Kdo ga pa pozna? A je on Edler von? Če bi on bil saj Edler von Kranichstätt, pa kaj dekoriran, saj z medaljo für Civil, von Seine Majestät, jaaa — ampak on to ni! To so bili pa gospod baron Hein že vse kaj drugega. To so bili Geheimrat Seiner Majestät und Exzellenz! Ampak to bo že vse naredil Seine Durchlaucht der Fürst Bismarck. Ta jim bo dal, hote že videli, ta jim bo dal! «Kar naj jim da,« so rekli gospod, ki so sedaj za Topolavca, »njim pa še nekoliko, kaj ne, ker je nova vlada.« »Pa še en cel liter,« so dejali ata, na zdravje Seiner Durchlaucht! Aber heute Bismarckwein, bitte sehr! Tako so ata postali počasi tako navdušeni za novo vlado, da so jo vrezali še zum Mašek, dem wehlberühmten, tam za vodo, kjer so se tako dolgo navduševali für Herrn Edlen von Kranichstätt ob zlati kapljici, da so pozabili celo na klerikalce in so v pozni uri ves navdušen für die Allerhöchsten Herrschaften und für Seine Durchlaucht počasi primigali domov.

lj Himen. Danes se poroči v Ljubljani g. Anton Wagner, brzojavni mojster v Čakovcu, z gđc. Pavlo Stresenovo, hčerko trgovke in posestnice Marije Stresen v Trnovem. — Bilo srečno!

lj Umrli so v Ljubljani: Albert Šubič, profesor v pok., 67 let. — Anton Oblak, posestnik sin, 20 let. — Rozalija Hudolin, delavka-hirarka, 37 let. — Franz Leben, železniški strojevodja, 27 let.

lj Kadar hitite na vlak, ne pozabite mimo grede kupiti karto pri Tourist-Office, sedaj v palači Ljubljanske kreditne banke (preje lokal Intercontinentale). Prihranite si s tem nepotrebno prerivanje in neprijetno čakanje v mrazu pri kolodvorskib blagajnah.

lj Prvi znaki bližajoče se sime. Dne 8. novembra smo letos prvič dočakali v Ljubljani eno stopinjo mraza in občutnejšo slano. Torej dnevi mraza niso daleč.

lj Izgnan. Bančni uradnik Melnik Josip iz Gorice je kot nadležen tujec za nedoločen čas izgnan iz države. Lotrič Valentin pa za dobo pet let izgnan iz tukajšnjega policijskega okoliša.

lj Tatvine. Omamila so neznanca mlada piščeta, pa jih je ukradel z dvorišča Juriča Antona na Poljanskem nasipu št. 40. Piščeta so vredna okrog 100 Din. — Iz prtljažnega skladišča v hotelu Lloyd je nekdo ukradel ročni potniški kovčeg iz rjavega usnja. Vrednost vsebine in kovčega ni mogoče ugotoviti, ker je okradeni polnik Viljem Trevizan odsoten že več mesecev.

lj Poizkušen vlem. V trgovino Ivana Krošlja na Martinovi cesti je nameraval vlomiti tatinski ponočnjak, ubil je šipo, vendar ni ničesar ukradel. Najbrž je bil prepoden.

lj Tatvina v cerkvi sv. Jožefa. Sedaj so cerkev sv. Jožefa tatovi obiskali že drugič in obakrat so se polakomnili oltarnih prtov. Cerkovnik cerkve sv. Jožefa, Jakob Meglič se je cel dan mudil v cerkvi, v njej popravljal, ko se je pa odstranil komaj za 10 minut, je nekdo odnesel rdeč oltarni prt, bel oltarni prt s čipkami in bel prt brez čipk; prti so vredni 1600 Din. Tat je moral dobro oprezovati cerkvnika in v naglici izrabiti njegovo dsotnost.

lj Nepoklican gost je odnesel iz poselske spalnice kuharici gostilne »Košak«, Mariji Strgar 210 Din gotovine. Osumljena in zasilšana je bila radi tatvine neka ženska, pa se je končno izkazalo, da je bila nedolžna. Stanovanja natakari, kuharic in raznih poslov zadnje čase posejajo posebno prefrigani »gostje«, katerim policija ne more na sled. Sličen obisk si je omislil pri plačilnem natakaru Jožefu Strausu v hotelu Tivoli neki trgovski pomočnik. Iz sobe mu je odnesel zimsko suknjo, vredno 3000 Din. Osumljen je bil trgovski pomočnik Stanko Vozelj, ki je pri zaslišanju izjavil, da je brez posla, suknjo da je v resnici ukrad in jo pri starinarju za majhno svoto prodal. Pri njem so našli še zastavni listek, glaseč se na ime neke gospodične. Po dolgem obotavljanju je fant priznal, da mu je gospodična izročila volneno jopo, da jo ji proda. Fant si je pa omislil primitivnejšo pot in jopo zastavil v zastavljalnici, denar pa seveda zapravil. Zagovarjal se bo pred sodiščem.

lj Tatvina kolesa. Čudno, da so se tatovi spravili na kolesa ravno na predzimski čas. Že zadnjič smo poročali o treh tatvinah koles, sedaj pa je bilo ukradeno zopet kolo inženjerju Milanu Fakinu. Kolo, vredno 3000 Din, znamke »Kaiser« je pustil pred hišo Gosposvetske ceste št. 6, odkoder mu je isto zginilo. Kdor kolo zasledí ali pa najde, razpisuje zanj inž. Fakin 1000 Din nagrade.

lj Krojna šola, od min. trg. in obrti koncesionirana, Židovska ul. 5, otvori z 20. nov. zimski dnevni in večerni tečaj o splošnem damskem in moškem krojenju. Kroj je preizkušen, pristojta tudi brez poskušnje in se ga lahko prične tekom tečaja tudi nečivilje. Ugodni plačilni pogoji! Za učence izven mesta na željo hitrejši posebni poduk. Vpisovanje celi dan.

lj Policijska kronika. Od 7. do 8. novembra so bile vložene sledeče ovadbe. Radi tatvine 4, radi kaljenja nočnega miru 4, radi prestopka cestnopolijskega reda 4, radi prekoračenja policijske ure 4, radi navijanja cen 2, radi ogrožanja tuje lastnine 2, radi ekscesa 1, radi pridržanja najdenih stvari 1, radi prestopka sanitetnih predpisov 1. Aretacije: radi kaljenja nočnega miru 1, radi tatvine 1, radi javnega nasilstva 1, radi beračenja 2.

POLITIČEN POGOVOR.

Pepe: Kaj pa pomeni kratka P. P.?
Pipi: Progresivna paraliza.

Zanimivosti.

NOVA KAZEN ZA NEPREVIDNE AVTOMOBILISTE.

Ameriški časopisi nam vsak dan poročajo o nešteti avtomobilnih nesrečah. Ni čudno, saj bo v Zedinjenih državah kmalu 18 milijonov avtomobilov, na 6 ljudi eden. Iz denarnih kazni za neprevidno vožnjo se avtomobilisti norca delajo. Zato si je neki newyorški sodnik izmislil prav izvirno kazen: štiri najst neprevidnih avtomobilistov je obsodil na dnevni obisk v zavetišču pobabljenecv! Bi bilo dobro tudi drugod.

PROŠNJA.

Neki bavarski kmet je postal volivnemu knezu tole prošnja: »Prosim Vašo Prosvitljenoost, da govori tudi enkrat s kakšnim kmetom, Imam važne stvari. Danes popoldne bom čakal na stopnicah pri Vas. Ne maram iti gor k veliki gospodi. Zato prosim, bodite tako dobri in pridite dol.«

MALBOROUGH.

Veliki angleški vojskovodja, je po bitki pri Höchstädtu (1704) med ranjenimi ujetniki spoznal nekega vojaka, na katerega je postal pozoren že med bitko. Rekel mu je: »Če bi imel Tvoj gospod — francoski kralj Ludvik 14. — veliko takih vojakov, kakor si ti, bi bil nepremagljiv.« — »O, takih vojakov ima dosti, samo takih generalov nima, kakor ste Vi,« je bil iskavi odgovor.

ON IN ONA.

Ali: odgovori moje žene, če se zbudim ali pa če me pokliče po kosilu, ko grem spat.

Pondeljek.

Jaz: Niti pet minut ne morem spati, pa že tak vrišč in ropot!

Ona: Zdravnik Zajec pravi, da postanemo preveč debeli, če gremo po kosilu spat!

Torek.

Jaz: Pravkar sem zaspal. Seveda, otroci mi ne dajo miru.

Ona: Ampak, ljubi moj! Malo veselja jim boš pa vendar privoščil, in ravno danes so dobili nove igrače.

Sreda.

Jaz: Če bi vsaj enkrat mogel mirno spati!

Ona: Ja, dragec, ravno danes to zahtevaš, ko je tvoj god!

Četrtek.

Jaz: Niti pet minut še nisem spal, pa ti je padel lonec na tla!

Ona: Ljubček moj! Ali se tebi še nikdar ni pripetila nobena nesreča?

Petek.

Jaz: Pravkar sem hotel zaspati, pa pride tvoja sestra, in klepea v sosedni sobi.

Ona: No, in če bi bila tvoja sestra?

Sobota.

Jaz: Samo nekaj bi rad vedel: če vsaj na dan moje smrti ne boste razgrajali.

Ona (joka): To je pa že preveč! Zmeraj govoriš samo o takih žalostnih stvareh.

Nedelja.

Jaz: No, vsaj v nedeljo sem mislil, da bom lahko par minut zaspal. Pa mi ne daste miru!

Ona: (nežno): Ja, dragec moj, saj imaš ves teden čas, da spiš.

In tako dalje.

Morda ne veš,

da se je izvršil 9. in 10. nov. 1799 na Francoskem velik preobrat in je postal Napoleon prvi konzul;

da je bil 9. nov. 1848 rojen slavni ruski pisatelj in pesnik Ivan Turgenev (umrl 1883);

da se je istega dne leta 1918 odpovedal Viljem nemškemu prestolu;

da je 11. nov. 1884 umrl naravoslovec Alfred Brehm (rojen 1829);

da je bil 14. nov. 1840 rojen veliki kipar Auguste Rodin (umrl 1917);

da je 15. nov. 1630 umrl astronom Kepler (r. 1571);

da je umrl te dni slaščičarnar Doboš, 77 let star, iznajditelj torte istega imena;

da bodo v Rimu odkopali Circus Maximus med Zalatinom in Aventinom in da bo tam centrala za šport;

da sta areno tega cirkusa dala napraviti Cezar in Avgust, da je bila 590 m dolga in 80 široka, da je svet danes močno zazidan in bo odkopavanje zelo težko, in da je zaenkrat določenih za to poldrugi milijon lir;

da se je poljski sladkorni kartel zrušil, vsled velikanskih goljufij;

da dobiš danes za 1 dolar toliko kolikor si dobil pred vojsko za pol dolarja;

da je začela znamenita igravka tenisa Suzana Lenglen zopet igrati;

da bodo na Francoskem odpravili plemstvo;

da je bilo lani od 4.064 slušateljev na univerzi v Edinburghu 1195 žensk;

da je aeroplan med Londonom in Parizom prepeljal že celo drevo, majhno sicer, a začelo se je;

da bosta dva francoska avtomobila prevozila Afriko na najširšem mestu od zahoda do vzhoda in da bosta uporabljala samo tisto olje, ki ga bosta avtomatično destilirala iz rastlin, nabranih med potjo;

da je v preteklem letu neki ameriški tihotapski sindikat s prevažanjem alkohola po zraku med Kubo in Florido imel 200.000 angleških funtov čistega dobička, t. j. nad 250 milijonov kron;

da so za neko staro rumunsko znamko skupili v Londonu 470 funtov;

da bodo 16. nov. priredili v Londonu drugi koncert ptic in drugih živali ter ga bodo brezplačno poslali naprej;

da bo francoska vlada za izobrazbo vajencev pobirala poseben davek;

da so zgubile ameriške ženske pred vojsko 65 milijonov lasnih igel na dan, povprečno torej vsaka dve, da jih pa sedaj ne zgubijo več toliko, ker so na kratko ostrizene;

da so zahtevali francoski časnikarji od delavskega ministra Godarta prost dan v tednu in ga bodo tudi dobili;

da se je zaključila velebritanska razstava v Wembleyu s primanjkljajem enega milijona funtov;

da so poskušali ameriški letavci razpršiti oblake s tem, da so metali iz aeroplanov elektriziran pesek nanje; na ta način so nekje preprečili dež, drugje pa zavrnili bližajočo se vihar;

da so v neki ameriški tovarni znižali delavske plače in da so nato italijanski delavci kopači odsekali konce lopat; ko so jih vprašali, zakaj, so odgovorili: manjša plača, krajša lopata.

Gospodarstvo.

Makso Sever:

Semenogojstvo.

V Kmetijskem listu sem čital članek »Semenogojstvo in rastlinogojstvo«, v katerem se članek zelo prezirljivo izraža o naših semen-skih trgovcih, ki da so čisto le »navadni«
trgovci s sladkorjem in kavu. Ker bi se vsled tega zdelo, da so naše semenske trgovine brezpomembne za semogojstvo, sem se odločil, na kratko dokazati, da temu ni tako.

Semenske trgovine so v državah z višjo kulturo že nad 100 let stare naprave, ki se bavijo poleg trgovine čisto tudi s semenogojstvom in rastlinogojstvom. Posamezna prosta podjetja imajo po več sto, da celo po več tisoč zaposlenih ljudi, ter obdelujejo velike komplekse za vzgojo semen določenega sveta. Tak-ka podjetja imajo v semenogojstvu teh držav gotovo večje uspehe, kakor pa v ta namen ustanovljene zadrage, dasi so slednje deležne državne podpore. Seveda je to pri nas še ne-nekoliko drugače. Dočim je semen- in rastli-nogojstvo še bolj v povojih, se je pa trgovina s semeni izza zadnjih 20 let toli povzdignila, da prednjači marsikoji drugi panogi narodne-ga gospodarstva. Naše semenske trgovine so torej še mlada podjetja, a priznati se jim mo-ra, da svojo nalogo dobro razumevajo in ji skušajo v polni meri zadostiti. Če premo-trimo njih ustroj, tedaj se uverimo, da vodijo trgovino, kakor pravi članek, res »navadni«
trgovci, ki so pa sicer pravi strokovnjaki.

Naloga semenske trgovine je nabavljati potrebna semena predvsem v svrhu izbolj-šanja pridelkov in onih semen, ki pri nas dobro ne uspevajo. Temu posvečamo največ-jo pažnjo. Je temu dokaz, da jamčimo za pri-stnost prodanega semena. Vsako leto izran-žiramo vse ono seme, o katerem smo se pre-pričali, da ne odgovarja vsem predpisom itd.

S strani kmetijskih strokovnjakov se pro-pagira gojenje vseh semen, kar pa je popolnoma zgrešeno. Mi stojimo na praktičnem sta-lišču, da naj gojimo le ona semena, o katerih se je že izkazalo, da pri nas dobro uspevajo. V ta namen sklepamo pogodbe, z zagotovi-lom, da bomo seme, da no v vzgojo, tudi od-kupili. Da je naše stremiljenje pravilno, je temu dokaz vsakoleten večji pridelek žlahti-nih fižolov, kumar, korenja, repnega semena, motovilca, čebulka itd. Če Vas g. članek zanima zvedeti napredek o semenogojstvu, ki ga beležimo v našem podjetju, Vam lahko poslušimo s številkami.

V semenski stroki je gotovo še veliko ne-obdelanega. Ne bi bilo treba strokovnjakom razdirati tega, kar se že dobro razvija. Lahko bi se lotili koristnejšega dela. Prepotrebno so nam čistilnice predvsem za fižole in de-teljno seme, katera predmeta sta oba zelo velika. Fižol se razpečava po večini neza-dostno čistšen, ravnotako pa deteljno seme, katerega se, ne da bi se ga bilo očistilo pre-denice, proda in poseje nad sto vagonov letno in to vkljub zakonu. Tukaj manjka udejstvo-vanja strokovnjakov in dela, da se rešimo vsakoletne stommilijonske škode. Na eni stra-ni imamo strog zakon, ki velja samo za polo-vico vse porabe, ki pa na žalost ni prilago-den za deteljno seme domačega pridelka, am-pak favorizira samo import laškega blaga, ki je dokazano kvalitativno slabše, kakor doma-če seme. Na drugi strani pa se ne stori nič, da bi se očistilo večji del pridelka domače detelje ter se na ta način vedé dopuščá, da se seje predenica. Dober namen, ki ga zasle-duje zadeni zakon, je brezpogojno revidirati v prilog domače produkcije, potrebno pa je tudi ukreniti, da se ne bo še nadalje sejalo deteljno seme, ki ni očiščeno predenice.

Če na tem polju pisec članka v »Kmet. listu«
ne bo ničesar naredil, bomo pa mi »navadni«
trgovci »nestrokovnjaki«, ki pla-čujemo velike davke, ne uživamo nobenih podpor in tudi nismo deležni nobenih 40 od-stot. olajšav na železnicah.

Za izboljšanje prometa.

Pred nekaj dnevi je posebna komisija strokovnjakov v prometnem ministrstvu do-vršila svoj elaborat o merah za izboljšanje naših prometnih prilik.

Predlogi te komisije streme za tem, da bi železnice nudile potnikom potrebno ugod-nost, trgovskim krogom pa dati potrebno var-nost pri ekspediciji njihovih pošilk. Elaborat sestoji iz več točk, med katerimi navajamo najvažnejše.

Za izboljšanje prometa je v prvi vrsti po-trebna reorganizacija prometnega ministrstva. Ker je glavno železniško ravnanje abso-lutno nepotrebna instanca, se naj odpravi in namesto njega naj se ustanovi pri ministrstvu oddelek, ki bi stal z ministrstvom v najožjih stikih.

Prometno ministrstvo naj dobi za vzdrže-vanje prometa veliko število strokovnjakov, katerim naj da poleg drugega tudi stano-vanja.

V prometnem ministrstvu naj se orga-nizira posebno računovodstvo, neodvisno od državnega računovodstva, s svojimi predpisi.

V najkrajšem času se mora položiti še en tir predvsem na progah Zidanimost — Za-greb—Belgrad ter Belgrad—Bos. Brod—Sa-rajevo—Gruz.

Prometno ministrstvo si naj ustanovi in-dustrijska podjetja, v katerih bi se izdelovale: lokomotive, vagoni in drugi železniški mate-rijal.

Po mnenju komisije so to najvažnejši predpogoji za izboljšanje prometnih razmer-izvršitvi teh predlogov bi nujno sledilo izbolj-šanje.

Za izredno nujno smatra komisija zgrad-bo modernih ranžirnih kolodvorov za tovarni-promet. Take kolodvori bi bilo treba v prvi vrsti zgraditi v Zagrebu, Indijji in v Vin-kovcih.

* * *

g Izkas Narodne banke s dne 31. oktobra 1924. (Vse v milijonih dinarjev; v oklepaju razlika napram 22. oktobru 1924.) Aktiva: metalna podloga 476.2 (— 48), posojila na menice in vrednostne papirje 1558.7 (+ 10.1), račun za odkup kronskih novčanic 1208.2, račun začasne zamenjave 389.9, državni dolg 2966.3, vrednost državnih domen 2138.3, sal-do raznih računov 513.4 (+ 41.0), skupaj 9253.2; pasiva: glavnica in rezervni fond 31.3, bankovci v obtoku 5989.9 (+ 28.3), račun začasne zamenjave 389.9, državne ter-jatve — (— 113.2), razne obveze 640.4 (+ 131.2), vrednost državnih domen 2138.3, ažijska 63.1, skupaj 9253.2.

g Nov oddelek pri Centrali indv-trijskih korporacij. Kakor poročajo iz Beigrada, se bo ustanovil pri Centrali industrijskih korporacij poseben oddelek za statistiko, ki bo zbiral podatke o naši industriji, potem o tarifnih in o prometu ter jih staviljal na razpolago pri trgovskih pogajanjih ali pa interesentom na njihovo zahtevo.

g Promet bosanskih železnic. Državne železnice sarajevskega ravnateljstva so od-premle v mesecu septembru t. l. 342.000 oseb in 165.000 ton blaga, za kar so znašali do-hodki 22.1 milijona dinarjev. V istem razdobju lanskega leta so odpremle 520.000 oseb ter 144.000 ton blag. Dobodki so znašali 18.7 mi-lijona dinarjev. — Železi bi bilo, da tudi ostala ravnateljstva državnih železnic objav-ljajo statistiko prometa.

g Sprememba bančnih kondicij v Av-striji. Z Dunaja poročajo: Zveza avstrijskih bank in bankirjev objavlja: Dunajske banke so se z ozirom na znižanje diskonta odločile znižati obrestno mero za vloge na dnevno odpoved na 10 odstotkov, za 1 mesec vezane vloge na 11 odstotkov, za 2 meseca vezane vloge na 12 odstotkov, za tri mesece vezane vloge na 13 odstotkov v veljavnostjo od 6. no-vembra t. l. naprej.

g Novi bankovci za 500 lejev v Romuniji. V teku meseca januarja 1925 bodo prišli v promet novi bankovci za 500 lejev, ki bodo zamenjali stare, dosedaj v prometu se naha-jajoče bankovce za 500 lejev. Stare bankovce bodo potegnili iz prometa.

g Romunski proračun. Kakor javljajo iz Bukarešte, določa romunski proračun izdatke v letu 1925 na 28 in pol milijard lejev, kar pomeni napram prejšnjemu proračunu zvi-šanje za 4 milijarde lejev.

g Promet v tržaškem pristanišču. Promet v tržaškem pristanišču (pomorski in želez-niški) je znašal v prvih osmih mesecih t. l. 38.893.207 met. stotov, napram 23.110.739 met. stotov v istem razdobju pr. l. Iz tega je raz-vidno, da je promet od lani narasel za 68.3 odstotka. Promet jugoslovanskega blaga je približno isti kakor lani; nasprotno je pro-met s Češkoslovaško narasel za 311 odstot-kov, Švico za 244.3, z Nemčijo za 119.7, z Av-strijo za 78.7 ter končno z Ogrsko za 25.8 odstotka.

g Mednarodni kongres bombažne indu-strije. Na zborovanju »Federation of Master Cotton Spinners«
v Manchesteru so sklenili, da se vrši mednarodni kongres bombažne indu-strije začetkom meseca junija prihodnjega leta.

g Svetovna produkcija sladkorja. New-yorška tvrdka Lamborn and Co. cení produk-cijo sladkorja v kampanji 1924-1925. na ce-lem svetu na 22.467.000 ton napram 20 mil. 388.000 ton v kampanji 1923-1924. Cenitev se glasi: Severna Amerika 7025.000 ton (v pre-jšnji kampanji 6753.000 ton), južna Amerika 1270.000 ton napram 1246.000 ton, Evropa 6.690.000 ton napram 4.983.000 ton, Azija 6.556.000 ton napram 6.485.000 ton, Afrika 623.000 ton napram 600.000 ton ter Oceanija 293.000 ton napram 322.000 ton.

g Svetovna produkcija kave. Strokovnjaki cenijo svetovno produkcijo kave v kampanji 1924-1925 na 17.5 milijona vreč (po 60 kg), med tem ko je računati s porabo približno 21 in pol milijona vreč.

g Mednarodni kongres hranilnic v Mi-lanu. Ta dni se je vršil v Milanu prvi me-dnarodni kongres hranilnic, ki ga je organi-zirala in sklicala Hranilnica lombardske pro-vince v Milanu. Ta hranilnica ima 116 po-družnic ter 3 milijarde lir vlog v 950.000 hrani-lnih knjižicah. Kongresa so se udeležili zastopniki 80 držav, med katerimi je bila tudi 6 članska delegacija iz Jugoslavije pod vod-stvom g. Lj. Kosiera iz Zagreba. Številno je bila zastopana predvsem Italija, za njo Fran-cija in razne južnoameriške države poleg sko-ro vseh evropskih držav. Neki italijanski ča-sopis je izračunal, da je zastopan na kongre-su kapital približno 400 milijard frankov. Pretresali so sledeča vprašanja: Organizacija hranilnic in tozadevni zakonski predpisi; or-ganizacija propagande za povzdigo štedljivo-sti; varstvo priseljeniških vlog; ugotovitev dopustnega bančnega poslovanja. hranilnic; mednarodna organizacija hranilnic. Ker so se pri vseh vprašanjih pojavila velika nesoglas-ja, sploh ni prišlo do sklepov. Tako so n. pr. zastopniki ameriških držav zahtevali, da mo-rajo izseljeniške vloge ostati v njihovih dr-žavah, medtem ko so stali zastopniki evrop-skih držav na stališču, da se morajo s hrani-lnimi vlogami izseljencev okoristiti predvsem materinske zemlje izseljencev.

Borze.

8. novembra 1924.

DENAR.

Zagreb. Prosti promet: Italija 2.995 (2.993—3.006), London 318 (315.50—318.50), Newyork 69 (68.3750—69.3750), Pariz 3.63 (3.6350—3.6550), Praga 2.07 (2.0525—2.0825), Curih 18.35 (18.30—18.40). — Tendence slaba.

Curih. Belgrad 7.50 (7.50), Berlin 1.2325 do 1.2375 (1.2350), Italija 22.30—22.40 (22.45), London 23.77—23.80 (23.70), Newyork 518.50 do 519 (519), Pariz 27.15—27.25 (27.20), Pra-ga 15.40—15.50 (15.45), Dunaj 0.00728 do 0.00733 0.007310).

Prosveta.

pr Zgodovina slovanskih umetnosti. Drugo predavanje letošnjega cikla umetnostno-zgo-dovinskega društva se vrši v ponedeljek, 10. t. m. ob 18. uri v zbornici univerze. Predava msgr. V. Šteska: Pregled slovenskega slikar-stva. Vstopnice za ciklus so na prodaj v Ti-skovni zadruzi (Prešernova ul.) in v Novi Za-ložbi (Kongresni trg) ter pred predavanjem pri blagajni.

pr Danes ob pol 11. dopoldne II. mladins-ko predavanje v Filharmoniji. Predavanje nosi naslov »Glasba Hrvatov«. Uvodno točko govori g. Brnobič, pesmi pa zapoje operni pe-vec g. Hrzič iz Zagreba. Programi se dobe od 10. ure dalje pred dvorano. Starše prosimo, da pošljejo svoje otroke k temu predavanju.

pr Spored koncerta, ki ga priredi gospa Pavla Lovšetova s sodelovanjem gospe Ribi-čeve in prof. Ravnika v ponedeljek, dne 10. novembra ob 8. uri zvečer v Filharmonični dvorani: Rimski-Korzakov: Nimfa; Grečani-nov: Solze; Gliere: Moj dan. Poje ga. Ribičeva. Kjuj: Solzila se je skala; Gliere: Rusalka, O ne vpletaj rož, Zbudi se; Grečaniinov: Spo-min, Noč, Vdova, Uspavanka; Musorgski: V kotu, Večerna molitev, Hopak, poje ga. Lovše-tova. Pri klavirju prof. Ravnik. Vstopnice v Matični knjigarni.

pr Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«
koncertira v četrtek, 13. nov. t. l. ob osmih zvečer v Unionu. Vspered koncerta bo nudil mešane in ženske zборе skladatelja Emila Adamiča, Antona Lajovica, Stanka Premrla, Janka Ravnika, St. Biniškega in St. Mokranjca. Za Ljubljano so novosti dva nova, zelo posre-čena zbera St. Premrla »Večernac«
in »Pol-žek«
ter otroške pesmi Ant. Lajovica in E. Adamiča. Vstopnice in besedila skladb se do-be že sedaj v Matični knjigarni na Kongres-nem trgu.

France Veber: Očrt psihologije. I.—IV. + 224 str. 8°. Odoben s razpisom Pro-svetnega oddelka za Slovenijo v Ljubljani z dne 21. oktobra 1924 št. 18.610. Cena vezani knjigi 80.—Din. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigovoznica v Ljubljani. — V pri-čujočem delu podaja avtor osnovne nauke celo-kupnega dušeslovja, opisnega in razvojnega. Delo razpade v tri dele, v psihološki, anatomi-ski-fiziološki in v zgo-do-vinski del. Drugi del je napisal prof. dr. A. Šerko, tretjega pa dr. Alma Šodnik.

pr Hans Thoma †. V Karlsruhe je umrl senior nemških slikarjev Hans Thoma, ki je 2. t. m. praznoval 65 letnico svojega rojstva. Thoma je bil vreden vrstnik velikih mojstrov Böcklina, Maréesa in Lenbacha in je živel neomejeno spoštovanje in priznanje tudi med sedanjo najmlajšo umetniško generacijo.

Narodno gledališče v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Nedelja, 9. novembra: »Zora, dan, noč«. Izven.

Ponedeljek, 10. nov.: »Pri Hrastovih«. Red B.

OPERA.

Začetek od pol 8. uri zvečer.

Nedelja, 9. novembra: »Trubadur«. Gostuje te-norist dr. M. Adrijan z Dunaja. Izven.

Ponedeljek, 10. novembra: Zaprto.

Narodno gledališče v Mariboru.

Nedelja, 9. nov.: »Liliom«. Ab. C. (Gostova-nje ga. Juvanove, članice ljublj. drame.)

Ponedeljek, 10. nov.: Zaprto.

Torek, 11. nov.: »Otroci«. Ab. D.

Sreda, 12. nov.: »Kajn«. Izv. Premijera.

Iz katoliškega sveta.

Sv. leto. V Rimu dovršujejo zadnje pri-prave za proglas sv. leta in sprejem stotisočev vernikov. Do 10. oktobra t. l. se je prijavilo že na stotine romarskih skupin iz vseh delov sve-ta, med temi tudi iz Jugoslavije. Približno šte-vilo romarjev, ki pridejo v Rim s temi skupi-nami, se ceni nad stotisoč.

Med katoliškimi škofi se je uvedla zbirka za kladivo in ometačo, ki ju bo rabil sv. oče ob otvoritvi in zatvoritvi sv. vrat. Doslej je po-slalo prispevke 485 škofov, med temi 23 kardi-nalov, v skupnem znesku 144.062 lir.

Manifest, ki se ob proglasitvi sv. leta raz-pošlje po vsem svetu, je dovršen. Načrt je na-pravil slikar M. Rava.

Istotako so domalega dovršeni paviljoni za misijonsko razstavo, ki se v sv. letu odpro v Rimu in ki bo ob sebi znamenitost prve vrste.

Gibanje ameriški katoličanov. Nedavno se je vršil v Newyorku sestanek ameriške katoliške hierarhije, na katerem so med dru-gim preselili delo N. C. W. C. (Narodna konferenca katoliškega napredka). Konferen-ca je na Japonskem pridobila zemljišča za ustanovitve gobavske naselbine. Za naselbino so prispevali država, Rdeči križ in japonski poslanik, a japonska vlada je dovolila znatno redno letno podporo. — Konferenca je ener-gično nastopila proti protikatoliškemu šolske-mu zakonu v Oregonu in spravila stvar pred najvišje sodišče. V okviru konference so se po raznih državah osnovala odvetniške sku-pine, ki imajo nalogo, da pred oblastmi branijo katoliške šole. — Da ovreže obrekovanja Ku-Kluxe-Klana proti katoličanom, je konfe-rencia začela zbirati podatke o katoličanih, ki so se na strani Združenih držav borili v svetovni vojni. Ugotovila je že dosežaj imena 625.093 katoliških bojevnikov. — Ogromno de-lo je izvršila konferenca doslej na polju or-ganizacije katoliških mož. Narodni svet kato-liških mož šteje 1025 organizacij, ki so raz-širjene po vseh ameriških škofijah. Posebno lepo se razvijajo študijski krožki (Study Clubs). Katoliška skavtska društva štejejo 1050 organizacij s 25.000 člani, Brigada kato-liških fantov pa šteje 20.000 članov. Akcija za organizacijo katoliških mož in fantov se z vnmom nadaljuje.

Katoliški tisk v Švici. Švicarski kato-ličani do l. 1870. skoraj niso imeli nikakega lastnega tiska. Šele kulturni boj jih je pri-silil, da so začeli misliti na obrambo kato-liške stvari s pomočjo tiska. L. 1871. so usta-novili svoja prva dnevnika: »Vaterland«
v Lucernu in »La Liberté«
v Friburgu. Od te-daj se je katoliški tisk v Švici silno razvil in danes imajo švicarski katoličani 17 lastnih dnevnikov, od katerih izhaja »Ostschweiz«
v St. Gallu dvakrat na dan. Dalje imajo 25 li-stov, ki izhajajo najmanj trikrat na teden, in celo vrsto dnevnikov. Vseh katoliških li-stov izhaja v Švici 701 Od dnevnikov je 13 pisanih v nemščini, 3 v francoščini in 1 v ita-lijanshini. Tiskovna akcija je v rokah dveh organizacij: Katoliškega tiskovnega društva v Curihu, ki je odsek velikega katoliškega ljud-skega društva, in Katoliške časnikarske zve-ze, v kateri so organizirani katoliški časniki-karji po poklicu. Zveza šteje 80 članov, od teh 65 takih, ki se pečajo zgolj s časnikar-stvom in ne izvršujejo nobenega drugega po-klica. Ti dve organizaciji delata sporazumno in osnujeta tačas skupno pokojninsko blagaj-no za katoliške časnikarje v Švici. Med švi-carskimi katoliškimi časnikarji je precejšnje število parlamentarcev, državnih in narodnih svetnikov. Številno je med njimi zastopana duhovščina. Med glavnimi uredniki je 9 du-hovnikov: kanoniki Quartenoud, Kreyenbuehl, Hagan i. dr. Katoliški tisk v Švici se je v petdesetih letih, ki jih ima za seboj, mogočno dvignil in tvori danes močno falango v obram-bi pravic katoliške cerkve in krščanske mo-rale.

Schicht

Schichtovo mlo z znamko „Jelen“

je nepresežno v pralnem uspehu in izdatnosti.

Pranje s Schichtovim mlo je zabava!

HIŠA
tik predmestja Ljubljane, nova, enodružinska, s takojš. prostornim stanovanjem — ugodno napredaj. Pojasnila daje F. Jerko, Črnača, Ježica

Zanesljiva starejša
MOŠKA MOČ
išče za nekaj ur dnevno primerno službo, najraje v kavski pisarni. Naslov v upravi »Slovenca« pod štev. 6979.

Prestovoljna
JAVNA DRAŽBA.

V nedeljo, 9. t. m. ob 2. uri na strelišču pod Rožnikom bodo napredaj razne gostila, potrebnosti, stoli, mize, glasovir.

VAJENCA
za pekarsko obrt sprejem. Pogoji: hrana, stanovanje in pranje pri mojstru. Naslov v upravi pod štev. 7011.

Hiša napredaj
v Ljubljani, Stari trg 20. — Resne ponudbe na M. Umek, Ljubljana, Jadranska banka. Posredovalci izključeni.

KUHARICA
vajena tudi boljše kuhe, išče mesta pri manjši družini, vdovcu ali samskemu gospodu. Zmožna je samostojnega gospodinjstva, gre tudi kot opora k gospodnji. Naslov pri upravi pod štev. 6611.

Goriški MARONI
lep — se dobi po nizki ceni v DELIKATESNI in ŠPECERIJSKI TROVINI ANT. VERBIČ — LJUBLJANA.

Zglašaj naj se Marija Skutnik

doma blizu Maribora — v neki zelo važni zadevi na naslov: UPRAVA »NASEGA DOMA«, 261, E. 10 St., NEW YORK, N. Y.

Gradbeno podjetje
Ing.
Dukić in drug
Ljubljana
Bohoričeva ul. 42.

PAZNE
»ODOL«-STEKLENICE
sprejema nazaj DROGERIJA
ANTON KANC SINOVA,
Zidovska 1. 6791

CENO NAPRODAJ
radi selitve bela (email) kuhinjska kredenca, visoka omara za obleko, umivalnik z ogledalom in marmor. ploščo 2 postelji in več drugih stvari. — Naslov v upravi »Slovenca« pod »Selitev 6922«.

Perfekten in spreten
CVIKER

za civilne in vojaške čevlje, se išče za takojšnji nastop. Stanovanje je preskrbljeno, dober dohodek zasiguran. — Ponudbe na AND. JAKIČ, tvornica kože i cipela 4. d. Karlovac, Hrvatska. 7027

GOSPODIČNA
pridna in poštena, z dobrih spricvalih. ISČE službe PRODAJALKE v manufakturni ali specerijski trgovini. Naslov v upravi pod 6964.

Bivši orožnik
31 let star, samski, vešč slov., srbo-hrvat. in nem. jezika, išče primerne službe. Cenj. ponudbe na upravo. 6980

Gasilski dom
ob drž. cesti v Šmarju pri Ljubljani, ki se dá brez večjih stroškov preurediti v prijazno hišico, se proda na dražbi v nedeljo, 16. novembra ob 15. uri. 6966

NASLOVE
oddajalec in pa odjemalec stanovanj, trgovskih in obrtnih lokalov, posojil. kreditov ter prodajalcev in kupcev hiš, posestev in nepremičnin, dobite proti mali odškodnini pri »POSREDOVALCU« — Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 23. 6960

Pozor, KOLESARJI!
Pošljite stara dvokolesa v popolno prenovu, emajliranje z ognjem in ponikanje. Na željo se dvokolesa tudi shranijo čez zimo. »TRI-BUNA«, F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozikov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 6828

Zahvala.

Dolžnost mi je, da se srčno zahvalim vsem, ki so spremili v tako obilnem številu k zadnjemu počitku dragega mi soproga

MARTINA MEZEG.

Predvsem se moram zahvaliti preč. duhovščini, kakor tudi ravnateljstvu Mestne hranilnice ljubljanske ter pevskemu društvu »Slavica« za pretresljive žalostinke; ravno tako Olepčevalnemu društvu ter hišnim posestnikom iz Rožne doline in končno vsem ostalim sorodnikom in znancem, ki so mi bili na kakršenkoli način v tolažbo ob izgubi nepozabnega soproga.

Rožna dolina, 8. novembra 1924.

Zalujoča soproga Marija Mezeg.

Pred nakupom se prepričajte
o nizkih cenah v staroznani manufakturni trgovini
Jhl & Kühr preje Carl Soss, Maribor, Aleksandrova c. 9
Barhali, flaneli, liskana, hlačovina, sukno za moške obleke, belo platno, flanel in šivane odeje vedno v zalogi
Zanesljivo blago
Nizke cene

„SLOVENEK“

je za vsakega trgovca in obrtnika najbolj primeren list za uspešno reklamo.

Dobro je vsikdar naložen denar, ki ga inserent izda

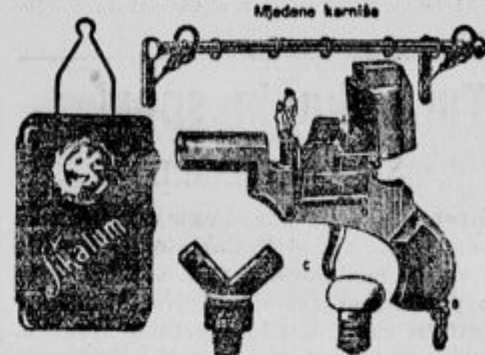
za oglase

v tem med našim ljudstvom po doželi najbolj razširjenem dnevniku Vsak oglas, pa bodisi v veliki ali

najbolj

maihni obliki (najmanjši prostor za enkrat samo 5 D) zagotovi oglaševalcu gotov uspeh. Vsakomur torej, ki ima kaj napredaj ali dobaviti, ali pa misli kaj kupiti, je „Slovenec“ za insercijo ob vsaki priliki najbolj

príporočljiv!

Nudim iz lastnega tovarniškega skladišča »SIALUM« BATERIJE, ŽEPNE SVETILNE, ZAŽIGALNIK, KARBIDNE ŽARILCE »AUERMETAL«, vse vrste medenih KAMIS ter vse potrebščine proti poročitvu najsoloneje, kulantno.

JOSIP KLIMAN

ZAGREB, Akademski trg št. 7.

STROJE TOVARNE IN LIVARNE d. d. v Ljubljani

ZVONARNA

ustanovljena leta 1767., dobavlja priznane prvostanske bronaste ZVONOVE čistih glasov po konkurenčnih cenah v kratkih rokih.

Zahlevajte cenik!

Zahvala.

Povodom prebriske izgube, ki me je zadela s prerano smrtjo mojega iskreno ljubljenega soproga, gospoda

Jurija Lešnik

se iskreno zahvaljujem vsem darovalcem krasnih vencev, vsem onim, ki so blagega pokojnika obiskovali v bolnici v njegovi težki bolezni, slavnemu pevskemu društvu in železničarski godbi ter vsem, ki so nepozabnega spremili na njegovi zadnji poti k večnemu počitku.

Zalujoča soproga
Marija Lešnik.

J. Stjepušin

Sisek
priporočila izborne
tamburice,
strune
partiture in ostale potrebnosti za vsa glasbila.

Drva
trboveljski
premog
H. Petrič
Ljubljana
Gospodarska cesta 16
Telefon 343

Letelo seme
izloži in gobe,
kupi
Sever & Comp.
Ljubljana,
Woltova ul. 12.

Franc Erjavec
»pri zlati lopati«
trgovina z železnino
Ljubljana, Valvazorjev trg 7
(prej Hammer Schmidt)
priporočila svoje bogate zalogo raznovrstne železnine ter tudi prvostanske dalmatinske »Portland cement« po nizki ceni.

Kože polhove, jazbečeve in vse druge, od divjačin, kupuje v vsaki množini
D. ZDRAVIČ
Ljubljana, Sv. Florijana ul. 9.

Klobuke
čevlje, čepice, srnice, zimске majice, rokavice, nogavice, kravate, dežnike, dežne plašče i. dr. modno blago kupite najceneje pri
„Amerikancu“
Ljubljana, Stari trg 10
Kupujem polhove kože kakor tudi zanje, listje in druge divjačine.

Zahvala.

Za mnogobrojne izraze sočutja in izkazano sožalje ob smrti našega nad vse ljubljenega soproga, očeta, starega očeta in tasta gosp.

FRANJO FLORJANČIČA

uradnika zavar. bonke »Slavice«

izrekamo tem potom najlepšo zahvalo. Izrecno pa se še zahvaljujemo gg. zdravnikom dr. Groyer-ju in dr. Zajcu za nujno zdravniško pomoč, prečastiti duhovščini zlasti č. g. župniku Barle-tu za njegove tolažilne besede in opravljene obrede za umirajočega, nadalje cenj. pevcem za gniljivi žalostinki, vsem darovalcem vencev in cvetja, kakor tudi vsem onim, ki so blagopokojnika tolažili v njegovi mučni bolezni in ga spremili v častnem sprevedu na njegovi poslednji poti.

Ljubljana, 9. novembra 1924.

ZALUJOČI OSTALI.

— KR. DVORNI

DOBAVITELJI

STOCK COGNAC MEDICINAL D. D. SLAV. POZEHA

STOCK

ČOKOLADA IN BONBONI
COGNAC MEDICINAL
JAMAICA RUM
CHINA ČAJ

Znamka „STOCK“ JAMČI ZA NAJBOLJŠO KVALITATIVNO BLAGO!

Hirska posojilnica r. z. z o. z.
Ljubljana, Kralja Petra trg 8

obrestuje hranilne vloge po 8%.

Večje in stalne vloge po dogovoru najugodnejše.

Jamstvo za vloge znaša do 1.000.000 Din. Popolnoma varno naložen denar!

Popolnoma varno naložite denar v
LJUBLJANSKO POSOJILNICO
registrovana zadruga z omejeno zavezo v Ljubljani

Mestni trg štev. 6

— ki ima že nad —

10.000.000.— Din jamstvene glavnice

Vloge na hranil. knjižice in tekoči račun obrestuje najugodnejše

Salda-konti, štrance, blagajniške knjige,
amerikanske Journale,
odjemalne knjižice itd.

Knjižogovornica K. I. D. v Ljubljani — Kopitarjeva ulica 6/II.

Poravnajte naročnino

Med dobrih najbolj so:
PFAFF šivalni stroji
 za ročno, obrt in industrijo.
 Večletna garancija.
 Pouk v vezenju brezplačen.
 Solidne cene in ugodni plačilni pogoji.
IGN. VOK
LJUBLJANA • CELJE • NOVOMESTO
 Sodna ul. 7 • Kralja Petra c. 33 • Glavni trg

„DELTA“ trgovina železnim tovarom d. d. Zagreb
 Martičeva ul. 8. Skladnice: Černomerec (bata izda)
 Telefon: 10-80, 16-17, 19-45. Brzjavke: Gradella.
 priporočila:
 Železniške in tramvajske potrebščine
 za državne, industrijske, poljske in cestne železnice.
 Železo in pločevno, žico, cevi
 Reprezentant v Ljubljani: A. Lampret, Krekov trg 10.

Stenski koledar za l. 1925
 v običajnem formatu in
 okuani opravi je izdala
 ter odaja samo na do-
 bele preprodajalcom
 proti večjemu popustu
Jugoslovanska tiskarna, Ljubljana

Telef. št. 3 **Žarnice Osram**
 kupite najceneje pri
Ivan Bogataj, koncesionirano
 Ljubljana, Kongresni trg 19 poleg Nunske cerkve
 Trgovina in zaloga instalacijskega materiala,
 telefonskih aparatov, modernih tešencev in sve-
 tilnik, ter modernih signalnih naprav proti vlamu.

Zahvala in priporočilo.

Podpisana se zahvaljujem slavnemu občinstvu
 in p. n. stalnim gostom za obilni poset in zaupanje,
 ki so ga izkazovali mojemu prerano umrlemu so-
 prugu g. ALESU ZALAZNIKU.
 Obenem naznanjam, da bom nadaljevala gostil-
 niško obrt v

restavraciji „pri Šestici“

in zagotavljam vse cenjene goste, da bodo istotako
 kakor doslej, tudi vnaprej postreženi v popolno
 zadovoljnost.
 Za obilen obisk moje restavracije se najvjud-
 nejše priporočam z velespoštovanjem

Terezija Zalaznik,
 restavraterka.

Ljubljana, 8. novembra 1924.

POHIŠTVO IN PREPROGE

Radi reduciranja zaloge globoko zni-
 žane cene! — Ugodni plačilni pogoji!
 Ceniki zastoj! — Najugodnejša prilika
 za nakup za tapetnike, trgovce s pohi-
 štvom in zasebnike! — Prosti vpogled!
 Pri večjem nakupu se povrnejo potni
 stroški! — Na drobno in na debelo!
 Največja izbira v
 zalogi pohištva **Karol Preis**
 Maribor, Gosposka ulica 20.

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z. o. z.

ki se je PRESKLA iz hiše Uršulinskega samostana na Kongresnem trgu
 poleg nunske cerkve v lastno palačo na Miklošičevi cesti poleg hotela „UNION“.
 Kraljine vloge se obrestujejo

naiboliše

z ozirom na višino zneska in odpovedni čas.
 Varnost za hranilno vlogo in zelo dobra, pri posredni
 Vzajemna posojilnica velja za eno stavbo delniške družbe „Union“
 v Ljubljani. — Vrhutega je njena last nova renašansa ob Miklošičevi cesti, več
 mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tu in izozemstvu. — Denar se naloži lahko
 tudi po poštini položnicah.

LIVARNA
ZVONOGLAS
 MARIBOR

Dobavljamo najboljšo bronasto zvo-
 ne, po kakovosti nadkrijajo
 one iz predvojnega doba, čisti har-
 monični glasovi, 4 tedenski do-
 bavni rok, večletno jamstvo. —
 Odlikovana trdnost z
 zlato kotlino. Cene
 najnižje v Jugoslaviji

OSRAM
NITRA

to znamko mora nositi žarnica

Izdatna razsvetljava
poveča
oštino in
hitrost
vida.

LOKOMOBILI 10-500 HP

Wolf-Lanz novi ali popolno generalno popra-
 vljeni in preizkušeni s tovarniškim jamstvom
 in montažo.

Sirovoolini - Diesel - tipni plin - motori
BRACA FISCHER B. ZAGREB
 Pantovčak 1 b. Pogledajte naše veliko skladišče

WEITZEL Ingenieur-Gesellschaft, Komand. I. dr.

Oddelek I. **CENITVE**
 tehničnih naprav industrijskih podjetij
 in postopki vseh vrst in za vse namene.

Oddelek II. **STROKOVNA MNIENJA**
 in interesno zastopstvo vseh vrst, za vse
 namene, zaupne izjave in ustanovitve.

Oddelek III. **STROJI**
 Sodelovanjem naših oddelkov I. in II. naj-
 boljšo zvezo! Zato dobave vseh strojev in
 naprav — Prezidave, — Načrti, — Stav-
 beno vodstvo.

Radebeul-Dresden (Deutschland).

Velika izbira najnovejših damskih klobukov

Novosti vedno v zalogi.
Barborič-Završan
 Ljubljana, Mestni trg št. 7.
 Točna postrežba. Cene nizke.

Marica Drvenica rođ. Sotler
učiteljica

Franc Drvenica
farmer-veleposjednik
vjenčani.

Sromlje (Slovenija) 7. novembra 1924. Jniefail (Avstralija)

KOŽUHOVINA

VSEH VRST NA IZBIRO PRI
L. ROT, krznarstvo — LJUBLJANA —
 Gradsko štev. 7. 5646
 STROJENJE, BARVANJE IN IZDELAVA KOŽUHOVINE

Kanarčke
 prave edelrolarje, izvrstne pevce, po Din 300,
 400 in 500, samice po Din 100, razpoložljive na
 vse strani proti jamstvu, da ptice pride živ
 Franjo Omahna, Ljubljana, Mestni trg 10

Jutranja zvezda.

Napisal H. Rider Haggard. Iz angleščine prevzel
 Peter M. Černigoi.

(Dalje.)

17

Princ se je obrnil z jeznim obrazom
 in je ukazal, naj prinesejo darove. Nato so
 se približali sužnji in prinesli kupe ob-
 delanega zlata, zlate slone in drugo zverjad
 ter zlate vaze, polne kadila, ki jih je iz-
 ročil faraonu v znak vdanosti svojega očeta,
 kralja v Kešu, in svoje lastne vdanosti,
 poudarjajoč bahavo, da so take stvari v
 njegovi deželi kaj navadne in da bi jih
 bil prinesel več, če bi ne bile pretežke.

Ko so mu je faraon zahvalil, prijazno
 mu odgovorila, da tudi Egipt ni reven,
 kakor se bo, kot upa, Mogel prepričati
 jutri, je princ v svojem lastnem imenu po-
 nudil kraljici druge darove, med njimi na-
 prsne praporce in predragocene ovratnice,
 izdelane iz ametistov in safirov. Ker je bilo
 znano, da je ona prva glasbenica in naj-
 boljša pevka v deželi — zakaj to je bil
 največji dar, kar jih je bil dal Amen — ji
 je izročil tudi čudovito lepo izvršeno harfo
 iz slonove kosti z zlatimi strunami, ki je
 bila napravljena v obliki ženske, ter dve
 trni sužnji, preobloženi z okrasjem, o ka-
 terih so govorili, da sta najboljši pevki v
 Južni deželi.

Tedaj je faraon prišepetal Tui, naj si
 nadene katero izmed ovratnic, toda ona ni
 hotela, trdeč, da se barva kamenja ne
 sklada z njenim belim oblačilom in modrim
 lotosovim cvetjem, ki ga je nosila. Zahva-
 lila se je Amatheli hladno, a vladno in je
 ukazala svoji kraljevski dojlji Asti, ki je
 stala za njo, naj odnese darove, ne da bi
 jih bila pogledala, ter jih položi kje daleč,

češ, da ji dišave, ki so bile zlate nanje,
 ne dejo dobro. Prosila jo je samo, kakor
 da se je šele naknadno nečesa spomnila,
 naj ji pusti slonokoščeno harfo.

Tako se je slavnost začela dovolj ne-
 srečno. Pri pojedini je Amathel pil preveč
 sladkega ciperskega vina, znova in znova
 ukazujoč Ramesu, ki je stal za njim, naj
 mu naliže kupo, čeprav Tui ni vedela, ali
 dela to zato, ker mu je Rames najbližji,
 ali zato, da ga poniža do vloge točaja.
 Rames ni mogel drugače in je ubogal, če-
 prav nalivanje kup ni bil primeren opravek
 za egiptanskega grofa in častnika
 faraonove straže.

Ko so strežnice, opravljene v tenčice,
 prepletene z zlatom, odnesle jedila, so se
 pojavili glumači, ki so uganjali čudovite
 umetnosti; med drugim so tudi pokazali
 podoben kraljice Neter-Tue, opravljeno s
 kraljevskimi oblačili in z zvezdo nad čelo,
 ki se je dvignila iz vaze.

Nato bi imeli storiti nekaj podobnega
 s princem Amathelom, toda Asti, ki je
 imela več čarobne moči, kakor oni vsi
 skupaj in je stala za Tuinim stolom, se je
 poslužila svoje sile in razlila čar nanje.

In glej, namesto podobe prince, ki so
 ga glumači poklicali glasno in z imenom,
 se je iz vaze prikazala opica, s krono in pe-
 resi na glavi, ki mu je vendar bila nekako
 podobna; črna in ostudna žival je stala
 tamkaj nekaj časa, kakor da se jim reži,
 nato pa je padla in izginila.

Tedaj so se nekateri izmed gledavcev
 zasmeli, drugi pa so umolkli, toda fa-
 raon, ki ni vedel, ali je to bila zarota, ali
 slabo znamenje, od bogov poslano, je naga-
 bal čelo in preplašeno pogledal svojega go-
 sta. Princ pa je, razgret od vina, bil tako
 zamišljen v Tuino lepoto, da se ni menil za
 te dogodke, dočim je kraljica gledala ne-

kam gori, kakor da ne vidi ničesar. Glu-
 mači so pobegnili z dvorane, trepetajoč za
 svoje življenje in čudeč se, kateri močni
 duh je deloval v vazi, da jim pokvari pri-
 zor, ki so ga bili pripravili.

Ko so odšli, so prihitele na njih mesto
 pevke in plesavke, toda Tui, naveličanega
 Amathelovega zijanja, je odmahnila z roko
 in dejala, da želi slišati onidve nubijski
 sužnji, katerih glas je baje tako čudovit.
 Prišli sta torej s harfami, se poklonili do
 tal in jeli zelo nežno igrati ter peti žalobne
 in divje nubijske pesmi, ki jim je le redko-
 kdo mogel razumeti zmisel. Peli sta zares
 tako dobro, da je Neter-Tui rekla, ko sta
 končali:

»Zelo sta mi bili všeč in za plačilo bom
 vaju obdarila s kraljevskim darom. Dajem
 vama svobodo in določam, da pojta odslej
 pred dvorom, če hočeta ostati tukaj, pa ne
 kot sužnji, marveč v dvorni službi.«

Tedaj sta se ženski zopet priklonili do
 tal pred njenim veličanstvom in jo blago-
 slovili, zakaj vedeli sta, da moreta oboga-
 teti s svojim znanjem, bogati dvorjani pa so
 razumeli kraljičin migljaj in so ju obsuli s
 prstani in okrasjem, tako da sta v trenutku
 imeli več zlata, nego sta kdaj mogli sanjati,
 zakaj obedve so ugrabili in prodali v suž-
 nost že kot otroka. Tedaj se je princ Ama-
 thel razjezil in je rekel:

»Tako darilo, najboljši pevki na svetu,
 bi pač bilo treba obdržati!«

»Ali praviš, da sta ti dve sladkoglasni
 ženski najboljši pevki na svetu?« je vpra-
 šala Tui in ga prvič pogledala. »Ker me
 izzivaš, bom poskusila, če me blagovoliš
 poslušati, svojo lastno neznačajno spretnost,
 da uvidiš, kako daleč zaostajam za najbolj-
 šimi pevkami na svetu.«

Tedaj je vzela svojo slonokoščeno har-
 fo z zlatimi strunami ter segla s prsti vanje,
 preizkušajoč glasove in ubirajoč strune s

ključem iz ahata, in je ves ta čas zrla na
 Amathela z nekim izzivajočim izrazom v
 lepih očeh.

»Ne, ne, hči moja,« je dejal faraon,« ne
 spodobi se, da bi egiptenska kraljica pela
 pred vso to odlično družbo.«

»Zakaj ne, oče?« je vprašala. »Nocoj
 izkazuje vso čast nasledniku njegovega
 veličanstva iz Keša. Faraon ga sprejema,
 faraonova hči jemlje njegovega darila, naj-
 odličnejši možje dežele so okrog njega,« te-
 daj je premočnila in dodala počasi, »nek-
 do, ki je starejši krvi od njegove, mu stre-
 že kot točaj, mož, čigar rod je zgradil pre-
 stol, na katerem sedi njegov oče,« in je po-
 kazala na Ramesa, ki je stal v bližini z vr-
 čem vina v roki. »Zakaj bi tedaj ne posku-
 sila egiptenska kraljica, da razveseli kra-
 ljevskega gosta, kolikor more — ko nima
 nobenega drugega darila zanj.«

V globokem molku, ki je sledil tem
 drznim besedam — in vsakdo je moral prav
 razumeti njih zmisel — je Neter-Tui, Ame-
 nova Jutranja zvezda, vstala s svojega se-
 deža. Pritisnila je slonokoščeno harfo na
 svoje mlade prsi, se pripognila in sklonila
 nad njo glavo, okrašeno s krono zgornjega
 Egipta, na kateri je blestel kraljevski
 zurej, kača v naskoku, in se je dotaknila
 dobro uglašanih strun.

Tak čar je bil v njenem dotiklaju, da
 je v hipu vse drugo bilo pozabljeno, celo
 faraon se je naslonil v svoj zlati stol, da
 poslušal. Spočetka so strune tiho brcele, na-
 to pa so zvenele glasneje in glasneje, do-
 kler ni godba harfe odmevala po vsej ste-
 broviti dvorani. Slednjič se je oglasila kra-
 ljica sama s svojim nebeškim glasom in je
 jela peti tako strastno in hkrati ljubko,
 da se je zdelo, da hiti pesem do nebeških
 zvezd.

POSESTVO

z zidanimi hišami, vlogradom, njivo, sadonosnikom, gozdom se dobi za 100 Din in sicer ga dobi samo isti, ki bo zadel ono srečno srečko, katere številka se bo v najkrajšem času izrečala pri Prostovoljnem gasilnem društvu v Strnišču pri Ptujju. — Iščete se tudi prodajalci srečk. Za vsako srečko je poslani 100 Din vnaprej.

Tovarna vijakov

Splošne stavbene družbe **MARIBOR**
Aleksandrova cesta št. 12

Vijaki za les vsake vrste in vsake velikosti, zakovice za pločevino, iz medenine, železa, bakra in aluminija itd.

Stroji za pletenje

malo rabljeni, skoro novi, izključno samo nemški proizvodi v vseh širinah in finoči, isto LINKS-LINKS i JAKARDMASCHINE, RUNDSTOHL, STROJI za pletenje KRAVAT po vrlo nizkih cenah dospeli, IGLE in sestavni deli na skladišču pri ALFRED KOZMA, Osijek 1, Županijska ulica 42, samozastopstvo tehniške poslovnice za industrijo strojev za pletenje FELIX LEDERER, WIEN. 6403

Gobe, orehe,
ružavi, zeleni, beli
fižol
kupi

GLIVA LJUBLJANA

Gospodarska cesta 3. — Wolfova ulica 12.

VEČJA TOVARNA ČEVLJEV

ISCE za takoj ali pozneje agilne in reprezentativne **POTNIKE**

ki imajo v tej stroki dokazano dobre uspehe. — Ponudbe z navedbami circulum vitae in s sliko na naslov: ALOMA COMPANY — Ljubljana, pod šifro »POTNIK« 10.

Stroški pri uporabi bencina.

Vozi brez bencina!

Adaptiraj svoj auto-tractor ali stabilni motor s patent. HAG-generatorjem.

Kuri z ogljem! Prospekti in referenice daje **Jugo-hag**

Ljubljana: Telefon 560
Bohorjeva ulica 24.

10 krat dražje nego z ogljem! Stroški pri uporabi oglja.

in Knoch jermena za pogon.

Razeno je samo iz najboljših volovskih krupov, garantirana težina 0,98—1. Šivano, lepšeno in protegneno v vseh dimenzijah na skladišču.

A. Lampret, Ljubljana, Krakov trg 10. Telefon 247.

Tvornisko skladišče: Zagreb, Illica 44
Dvorišče (Hotel Royal) Telefon 20—54

Agitirajte za naše časopise!

JEKLENE • CERKVENE • ZVONOVE

vključno v melodični in ubrani sestavi v teži 140—6000 kg. Dobavljamo po želji posamezne zvonove, v dvo, trozvoke i. t. d. Zvonovi so mnogo cenejši in enakovredno nadomestilo za bronaste zvonove. Številna priznanja. Kratki dobavni rok.

„KRAJSKA INDUSTRIJSKA DRUŽBA“
JESENICE — FUŽINE • SLOVENIJA.

Božično nagradno tekmovanje

300
nagrada

v skupni vrednosti

1,000.000
dinarjev.

300
nagrada

v skupni vrednosti

1,000.000
dinarjev.

Nagrade:

1. 1 nov Torino Fiat-auto za šest oseb.
1. 1 Torino Fiat-auto za štiri osebe (T. 501).
1. 1 nova kompletna spalna oprava z dvema posteljama iz brešnjevega lesa, izdelek Bothe in Ehrman, Zagreb.
1. 1 kompletna jedilna soba iz hrastovine, izdelek Bothe in Ehrman, Zagreb.
1. 1 kompletna pisalna soba iz hrastovine, izdelek Bothe in Ehrman, Zagreb.
1. 1 nov Chrbat glasovir (salonski glasovir).
1. 1 nova klubna garnitura iz usnja.
1. 1 novo motorno kolo 5 HP.
1. 1 nova velika perzijska preproga (Afghanistan).
1. 1 nov pisalni stroj Underwood.
1. 2 nova urejena ženska toaletna potna kovčega iz usnja.
1. 2 novi manjši motorni kolesi.
1. 2 nova Singer šivalna stroja.
1. 2 pianina.
1. 2 novi kompletni kuhinjski opravi.
1. 5 novih porcelanskih servicev za 12 oseb.
1. 5 gramofonov, vsak z 10 najnovejšimi Shymmy ploščami.
1. 5 fotografskih aparatov.
1. 5 velikih kovčegov za potno prtljago.
1. 5 velikih medenih električnih lestencev.
1. 5 manjših perzijskih preprog (Shirvan ali slično).
1. 5 ženskih toaletnih garnitur iz kristalnega stekla.
1. 5 velikih gardinier iz kristalnega stekla.
1. 5 velikih vaz iz kristalnega stekla.
1. 5 velikih naslanjačev z gobelin-blagom prevlečenih.
1. 5 velikih usnatih ročnih kovčegov.
1. 10 manjših usnatih ročnih kovčegov.
1. 10 zlatih ženskih zapestnih ur.
1. 10 moških zlatih ur.
1. 10 porcelanskih servicev za šest oseb.
1. 10 porcelanskih servicev za črno kavo za 12 oseb.
1. 10 novih biciklov.
1. 10 stoječih električnih svetilk.
1. 10 pirotskih preprog.
1. 10 porcelanskih servicev za črno kavo za šest oseb.
1. 20 srebrnih doz za cigarete.
1. 20 moških zlatih verižic za ure.
1. 30 ženskih zlatih zapestnic.
1. 30 moških usnatih listnic.
1. 40 ženskih usnatih ridiklov.

Upoštevajoči današnje težke ekonomske razmere, vsled katerih je novo osnovenim tvrdkam nemogoče s svojimi še tako dobrimi proizvodi prodreti v javnost, bore se z veliko konkurenco, poskušamo na ta reklamni način seznaniti široko publiko z našimi prvostopenjskimi parfumi, kateri so po strokovnjakih ter po najnovejših francoskih metodah in receptih pripravljeni. Saj nam ni potreba uvoziti parfumerije iz inozemstva, ker moremo v domovini isto doseči. V to reklamno svrhu razpisujemo sledeče tekmovanje z gori navedenimi nagradami, katere so obenem najlepša božična darila.

I. UGANKA.

Iz sledečih slogov sestavi štiri besede spodaj navedenega pomena:

A — ta — nav — I — dam — me — Du — ri — li — A — ta — ka —

1. A — — — — — Del sveta (Kontinent).
2. I — — — — — Država ob Jadranskem morju.
3. D — — — — — Največja reka v Jugoslaviji.
4. A — — — — — Prvi človek na svetu.

II. POGOJI ZA TEKMOVANJE

1. Tekmuje lahko vsak tu- in inozemec.
2. Vsak tekmovalci mora rešiti uganko točke I. in rešitev poslati v zaprti kuverti z rekomandiranim pismom na enega spodaj navedenih naslovov, a na kuverti mora naznačiti besedi: »Nagradno tekmovanje.«
3. V tem pismu se mora izven rešene uganke navesti kratko in rodniško ime in točen naslov tekmovalca.
4. Vsak tekmovalci je obenem kupec ene steklenice parfuma našega proizvoda, raditega naj v to svrhu priloži pismu, ali pa doznači po pošti nakaznico na spodaj označeni naslov Din 60.— (nikakor pa v kolektih ali znakah).
5. V to reklamno svrhu stavljam za sedaj v promet pet vrst prvostopenjskih parfumov in sicer: »Chypre«, »Jockey-Club«, »Mon Caprice«, »Prince of Wales«, »Ylang-Ylang«. Vsak tekmovalci blagoviti naznačiti, katero teh vrst naj se mu pošlje.

III. SPLOŠNA DOLOČILA.

- a) Tekma se prične dne 20. oktobra 1924 in se zaključi 23. decembra 1924 ter morajo pisma z rešenjem in denarno pošiljavo najpozneje do tega termina prispeti na enega spodaj navedenih naslovov. Rešitve, katere dospejo po 23. decembru 1924, ne pridejo v poštev.
- b) Vsaka pravilna rešitev dobi tekočo številko, katere se tekmovalcem pošlje s steklenico parfuma. Zrebanje se vrši 24. decembra 1924 ob navzočnosti in v pisarni javnega bilježnika (notarja) Milana Mihaljinec v Zagrebu. Rezultat zrebanja se bo razglasil tekom osem dni v časopisih; razen tega se bo vsak dobitnik pismeno obvestil, dobitniki prvih desetih nagrad brzojavno. — Oni, katerih rešitev ni pravilna, ali katerih znesek Din 60.— ni prispel, ne sodelujejo pri dobitkih, vendar v kolikor je znesek Din 60.— vplačan, se bo dobitniku parfum poslal ne glede na to, ali je uganka dobro ali slabo rešena. — Nagrade se delijo dobitnikom osem dni po zrebanju. — Nagradni načrt je izdelan na podlagi 60.000 tekmovalcev in se bo za slučaj manjšega števila razdelilo sorazmerno manjše število nagrad.
- c) Naročene steklenice parfuma se pošljejo tekmovalcem s plačano poštnino.
- d) Vsak tekmovalci se izjavi sporazumno z navedenimi pogoji.
- e) Pisma z rešitvijo in denarno pošiljavo naj se pošljejo na naslov: Kr. javni notar Milan Mihaljinec, Zagreb, Illica 39, ali pa na naslov firme.
- f) Vse nagrade so novo kupljeni prvostopenjski predmeti, katerih del bo razstavljen v Zagrebu v izložbi tvrde Brača Fussmann v veži Apolo-kina.

Zagreb, dne 19. oktobra 1924.

AIDA,
proizvodnja parfumerije,
ZAGREB — B-cesta 19 a.

Najboljša reklama
so inserati v „Slovencu“!